

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
ÁLLANDÓ GAZDASÁGI GÉPKIÁLLITÁSA
(MINTAKIÁLLITÁS)
KOLOZSVÁRTT
GAZDÁK ÁLTAL
MEGTEKINTHETŐ A SÉTATÉRI KIÁLLITÁSI
HELYISÉGEKBEN.

Személyszállító vonatok indulási ideje május 1-től.

A vonatok indulási ideje közep európai idő szerint van megállapítva. Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli idő a percek aláhuzásával van megjelölve.

Kolozsvárról indul:

(737.)

Budapest felé:

503 sz. gyors v.	506 sz. szem. v.	511 sz. gyors v.	545 sz. Tv. sz. sz.	507 sz. szem. v.	501 sz. gyors v.
5 ²³	700	12 ⁵³	149	6 ¹⁷	11 ¹⁰

Deés felé:

2 sz. szem. v.	14 sz. vegy. v.
7 ²⁵	4 ³⁰

Brassó felé:

502 sz. gyors v.	508 sz. szem. v.	512 sz. sz. sz. t. v.	506 sz. szem. v.	516 sz. vegy. v.
6 ¹¹	8 ³⁰	4 ²⁰	8 ⁵⁴	10 ⁵⁷

Brassóból indul:

Predeal felé:

Budapest felé:

K-Vásárhely felé:

Zernest felé:

530 sz. vegy. v.	602 sz. gyors v.	582 sz. t. v. sz. sz.	502 sz. gyors v.	592 sz. t. v. sz. sz.	507 sz. szem. v.	501 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	601 sz. gyors v.	7802 sz. szem. v.	7812 sz. vegy. v.	7804 sz. szem. v.	7719 sz. vegy. v.	7711 sz. vegy. v.	7717 sz. vegy. v.	7715 sz. vegy. v.
3 ⁵⁵	5 ¹⁴	11 ⁴⁰	2 ¹⁹	6 ⁵⁵	5 ⁴⁰	2 ⁴⁵	7 ⁴⁸	10 ²⁶	5 ¹⁹	8 ⁵⁰	3 ¹⁵	6 ⁰⁰	8 ³⁵	3 ³⁰	9 ²⁸

Nagy-Váradról indul:

Budapest felé:

Kolozsvár felé:

Maros-Ludasról ind.

Beszterce felé:

501 sz. gyors v.	503 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	545 sz. t. v. sz. sz.	511 sz. gyors v.	507 sz. szem. v.	508 sz. szem. v.	502 sz. gyors v.	524 sz. vegy. v.	512 sz. gyors v.	506 sz. szem. v.	504 sz. gyors v.	7112 sz. vegy. v.	7164 sz. sz. sz. t. v.	7178 sz. t. v. sz. sz.
2 ³⁸	8 ⁴³	11 ³⁶	2 ²²	4 ¹⁵	11 ⁰⁴	2 ⁰⁶	2 ¹⁸	12 ⁰⁰	12 ²¹	4 ¹⁰	6 ⁴⁶	4 ⁰⁰	9 ⁰⁶	4 ²⁵

Tövisről indul:

Brassó felé:

Kolozsvár felé:

Arad felé:

602 sz. gyors v.	506 sz. szem. v.	502 sz. gyors v.	508 sz. szem. v.	515 sz. szem. v.	505 sz. szem. v.	511 sz. szem. v.	507 sz. szem. v.	501 sz. gyors v.	601 sz. gyors v.	605 sz. szem. v.	625 sz. gyors v.	607 sz. vegy. v.	623 sz. vegy. v.
12 ⁰⁰	12 ²⁴	8 ³⁷	1 ³⁶	12 ⁴³	3 ³⁸	9 ⁰⁰	2 ⁰⁵	8 ¹²	3 ³³	3 ⁴³	8 ⁵⁵	2 ⁰⁰	8 ¹¹

Kis-Kapusról indul:

Nagy-szebenből indul:

Segesvárról indul:

Nagy-Szeben felé:

Kis-Kapus felé:

Fogarás felé:

Sz.-Udvarhely felé:

7302 sz. szem. v.	7364 sz. sz. sz. t. v.	7304 sz. szem. v.	7312 sz. vegy. v.	7311 sz. vegy. v.	7363 sz. sz. sz. t. v.	7301 sz. szem. v.	7301 sz. szem. v.	7313 sz. vegy. v.	9722 sz. vegy. v.	9724 sz. vegy. v.	7612 sz. vegy. v.	7614 sz. sz. sz. t. v.
12 ²¹	4 ⁴³	11 ¹⁴	7 ¹⁰	7 ⁴¹	1 ⁰⁵	4 ⁴⁰	10 ³⁰	3 ⁰⁰	4 ³³	2 ⁰⁰	3 ²²	10 ³⁴

A 7302., 7303. és 7364. sz. vonatok csak kedden és pénteken közlekednek. — A 7164. és 7171. sz. vonatok csak hétfőn és csütörtökön közlekednek.

Maros-Vásárhelyről indul:

S.-Szt.-Györgyről

Kocsárd felé:

Szász-Régen felé

Brassó felé:

Csik-Szereda felé:

7001 sz. szem. v.	7005 sz. szem. v.	7003 sz. szem. v.	7011 sz. vegy. v.	7014 sz. vegy. v.	7016 sz. vegy. v.	7018 sz. vegy. v.	7801 sz. szem. v.	7803 sz. szem. v.	7811 sz. vegy. v.	7813 sz. vegy. v.	7912 sz. vegy. v.	7914 sz. vegy. v.	7916 sz. vegy. v.
5 ³⁰	12 ²⁵	5 ⁴³	9 ³⁵	5 ¹⁵	10 ⁴²	5 ⁴⁵	7 ⁰³	12 ³¹	5 ⁰⁶	8 ⁴⁷	7 ¹⁰	11 ⁰⁵	4 ⁵⁷

LITKE L., Pécs

cs. és kir. udv. szállító

Frigyes Főherceg Ő cs. és kir. Fensége, Szalvator Lipót Főherceg Ő cs. és kir. fensége és a Nemzetközi Hálókocsi és Európai Expressz-vonat-Társaság szállítója.

PEZSGŐFAJOK:

Sport Grand Vin Sec | **Export pezsgők**
Extra Sec | angol izlésre:
pezsgők: Dry-Dry. | Vin Brut | Britannia Sec.

!Futányos árak! — Árjegysék ingyen!

(821.)

2335. sz.

ÉRTESETÉS.

A cs. és kir. hadsereg 1902. szeptember 1-től 1903. augusztus végéig terjedő széna-, szalma-, tűzifa- és kőszén-szükségletének szerződészerű szállításának biztosítása céljából 1902. július 9-én, 11-én, 14-én, 15-én és 16-án nyilvános ajánlati tárgyalások fognak tartatni a Nagy-Szebenben, Fogarasban, Nagy-Disznódon, Orláton, Medgyesen, Székely-Udvarhelyt, Brassóban, Botfaluban, Szent-Péteren, Hóltővényben, Földváron, Feketehalomban, Keresztényfalván, Vidombákon, Rozsnyón, Gyula-Fehérvárt, Szászvárosban, Abrudbányán, Erzsébetvárosban, Kolozsvárt, Maros-Vásárhelyt és Beszterczen levő helyőrségek részére.

Közelebbi föltételekről részben az idevonatkozó 2335. sz. 1902. június 16-iki hirdetményből; teljertartalmulag pedig az ezekre a tárgyalásokra 1902. június 16-iki kelettel elkészített föltételi-füzetekből lehet tudomást szerezni, melyek naponként délelőtt 8-tól 12-ig a nagyszebeni, gyula-fehérvári, kolozsvári élelmezési raktáraknál, továbbá a brassói fiók-élelmezési raktárnál betekintheők.

A hirdetmények ameddig a készlet tart, díjtalanul lesznek kiszolgáltatva; a szállítási-föltételi-füzeteket pedig 56 fillérért postán az alulirt raktárnál lehet megszerezni.

Nagy-Szeben, 1902. június 16.

A cs. és kir. élelmezési raktár.

(904.)

Szivattyúk MÉRLEGEK,

minden neme házi és nyilvános célokra a mezőgazdaság-, építkezés- és iparnál.

legújabb javított rendszerű üzedez, százas és hímérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra.

Szivattyu s gépgyártási betéti társaság.

Embormérlegek, mérlegek házihasználatra. 875.

W. Garvens, Wien, I., Schwarzenbergstrasse 6. | Árjegysék ingyen és bérmentve. I., Wallfischgasse 14.

Uraknak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak stb. részére

Bessemer-Festék

(védjegy álló) kitünő szolgálatokat tesz.

Feltétlenül hathatós máz rozsa ellen, mindennemű vasszerkezetek, vas- és hullámbádogtetők, tartók, istálló-vasgerendák, kerítések, vaskapuk, vasablakok, gépek, lokomobilok stb. részére.

Mint famázolat is kitünő konzerváló szer. 889. III.

Tartósabb, szaporább és a légköri s vegyi behatásoknak sokkal jobban ellenáll, mint minium és olajfesték.

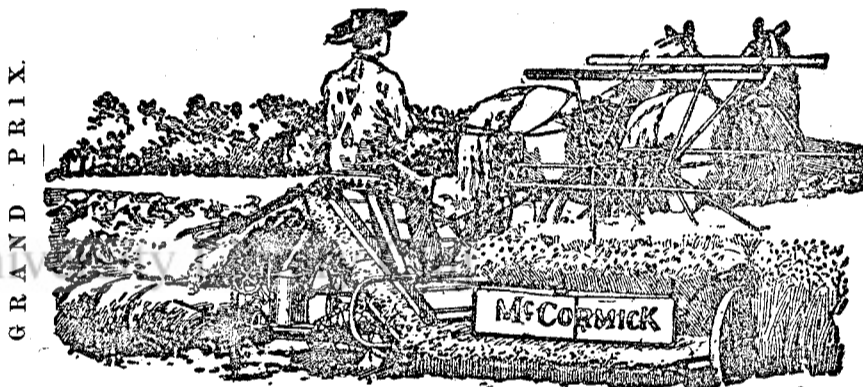
Ajánlattal és prospektussal szivesen szolgálnak az egyedüli gyárosok:

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

Mc Cormick Harvesting Machine-Company.

(Chicagói aratógépgyár.)

Kéveköto aratógép,
Fűkaszalógép.
Köszörükészülék,

„Daisy“ marokrakó aratógép,
Szénagyűjtő gereblye és
Kévekötofonal. (859.)

gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte. Olcsó tartalék-részek óriási raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

WILLIAM J. STILLMAN
igazgató.

Évi termelés
362,000 gép.

BUDAPEST,
V. ker., Váci-ut 30 sz.

Hydraulikus Sajtókat

Szólló-bor készítéséhez legújabb szerkezetben, valamint

Gyümölcs-Must

előállításához a nagybani üzemben legnagyobb munkabírás, legszaporább sajtolás, leggyorsabb munka.

Egyszerű és könnyű kezelés;

Bor- és Gyümölcs-Sajtókat kézi használatra.

Szólló- és Gyümölcs-Zuzókat, valamint teljes

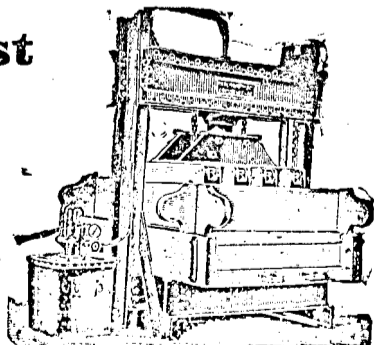
Borászati-felszereléseket rögzítetten és szállíthatóan, Széna- és Szalma-Préseket, mint különlegességeket gyárt és szállít felelősség mellett a legújabb, legjobban bevált, kiltüntetésben részesült szerkezetekben (793.)

MAYFARTH Ph. és TÁRSA

csász. és kir. kiz. szab. mezőgazdasági gépgyára

BÉCS, II. Taborstrasse Nr. 71.

Kimerítő árjegyzék és számos elismerő irat ingyen. Képviselek és ismét olarusitok kívántatnak

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRESZLI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC U. 11. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük a hátrálékos előfizetési díjak beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Reflexiók „Szarvasmarhatenyésztésünk közgazdasági jelentőségéhez” című közleményre. II.	331
A kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet új kísérleti tere. <i>Rássó Imre.</i>	333
A széna betakarításáról. II. A.	334
Tárca:	
A mindennapi kenyérért. <i>Sienkiewica Henrik.</i> (20).	332
Kisebb szakközlemények	335
Irodalmi szemle:	
Könyvszemle. <i>Éber Ernő.</i>	335
Vegyes közlemények	336
Hirdetések	

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN.

VII., Rottenbiller-utca 33. szám,

VI., Andrássy-ut 23. szám.

Ajánl:

luczernamagot, tarlórépamagot, piros kölesmagot, fehér kölesmagot, biborheremagot, pohánkát, mustármagot, lóbabot, téli borsót, téli búkkönyt, szösös búkkönyt (*Vicia villosa*), továbbá raphiaháncsot és rézgaliczot legelsőrendű minőségben, e legjutányosabban.

Vesz: bármely mennyiségben biborherét és tavaszi repcét.

Reflexiók „Szarvasmarhatenyésztésünk közgazdasági jelentőségéhez” című közleményre.

Azt hiszem, hogy nem az egyedüli leszek, a ki ezen valóban közérdekű és nagyjelentőségű kérdés tárgyalását nem állja meg szó nélkül, kivált azok közül, a kik erdélyi magyar szarvasmarha fajtánk tenyésztésének és fejlesztésének hívei vagyunk, még pedig annyira hívei, hogy a felvetett kérdés tárgyalásánál ismerjük be — talán elfogultságunkat, előítéleteinket és hangulatainkat legyőzni nem csekély önmegtágadásunkba fog kerülni. De tekintve a kérdés nagy fontosságát, *ezt meg kell tennünk*, mert tárgyilagosságot nélkül helyes irány ki nem jelölhető, e nélkül pedig nincs haladás, a haladás pedig azonos lévén érdekünkkel, el kell tűrnünk, ha kiméretlenül is keresztül gázol legkedvencebb eszméinken, önmegtágadást, lemondást is követel, mert kárpótólnia kell azért, hogy: *a jót jobbjá hagyjuk el.*

Ezen elvbeni meggyőződésünkben természetesen szívesen fogadjuk az ellenvéleményeket és érveléseket, de még szívesebben bocsátkozunk vitába, ha álláspontunk felé a pro és contra érvek tömkelegében a győzelem reménye csillámlik fel. Ha győzünk, örülünk rajta, ha meggyőztünk: nyertesek leszünk a jobb dolog megismerése által, s így tulajdonképpen a felvetett kérdés fölötti vitában a végeredmény csak hasznos lehet mindnyájunkra.

Ez indít arra, hogy gyakorlati tapasztalásom adatait s ezen alapuló szerény véleményemet közzé tegyem.

Kezdem én is a mérlegen, annak adatait egy pár közismert tényezővel megtoldva:

A magyar szarvasmarhánál:

Előnyök:	Hátrányok:
igénytelenség,	lassu fejlődés
edzetség,	gyenge tejelés,
jó egészség,	kisebb hizékonyság.
nagy igavonó képesség,	
<i>kítartás.</i>	

E tulajdonságok jellegzése: *szilárd szervezet.*

A nyugatinál:

Előnyök:	Hátrányok:
jó tejelés,	igényesség,
jobb hizékonyság,	kényesség,
<i>gyors fejlődés.</i>	gümökorra való hajlam,
	igás munkára félányiban való használhatóság, mint a magyarnál.

Általános jellegzés: *petyhüdt szervezet.*

Miután a gazdasági üzletben a számok beszélnek, ezen mérleg már általános áttekintésre is a magyar fajtánál 5 előnyt, 3 hátrányt, a nyugati fajtánál 3 előnyt és 4 hátrányt tüntet fel, de álokoskodás volna ez uton megalkotni a végkövetkeztetést, miután

az előnyök gazdasági értéke határozó, — a gazdasági érték pedig függ az általános gazdasági körülmények és viszonyoktól, melyekben egyetlen előnyös tényező is hatványozott értékkel bírhat.

Az a kérdés tehát, hogy szarvasmarha tartásunk közgazdasági jelentősége — illetve haszonvételi irányában *milyen tulajdonságok viszik a főszerepet és előreláthatólag fogják vinni a jövőben is?* Mert aztán azé a fajtaé az elsőbbség s így annak felkarolása az indokoltabb, a mely ezen tulajdonságokkal legkiválóbban bír.

Ezek a tulajdonok, ez a haszonvételi irány: *a hus és tejtermelés.* Ez bir ma befolyással, ez uralja a piac keresletét s alakítja a szarvasmarha árakat.

E tényezővel egyenesen szembeállítva, magyarszarvasmarhánk ma határozottan hátrányban áll.

Azért törekszik a köznép, a szegény ember mindenütt a gyorsabb fejlődésű nyugati marhára mert ebből *hamarabb pénzselhet* s intenzívebb tartás mellett gyorsabban s nagyobb haszonhoz jut.

Hogy pedig ez az irány nemcsak a jelené, hanem a jövőé is — egészen bizonyos, hiszen a népesség és igények szaporodása, a közlekedési és forgalmi eszközök tökéletesezésével egyenes arányban fejlődik az élelmi cikkek forgalmának élénkítése is.

Tehát az előny és a jövő a nyugati faj szarvasmarháké volna — ha a szarvasmarhatartás a gazdaságnak, eltekintve a trágyatermeléstől, pusztán csak tej és hus produkáló eszköze lenne.

Ámde jól ismerjük magyarszarvasmarhafajtánk becsét a gazdasági munkában. Páratlan igavonó képessége, gyorsasága, kitar-tása és edzettsége e tekintetben a világ első szarvasmarha fajtájává teszi *a gazdaság ezen mozgató ereje, a mivel gazdalkodásunk mind inkább az intenzívebb és jobb földművelés igényeihez alakul — annál becsesebbé lesz.*

Nem oly jelentéktelen s másodrangu tényezője ez a gazdaságnak, hogy azért, mert egy más szarvasmarhafajta gyorsabb fejlődése és jobb tejelő képességével az uralkodó irányzatnak jobban megfelel — ezt a becses anyagot mellőzzük s egy más fajtával helyettesíthessük vagy gazdasági igás munkánkban a tulsulyt — lovakra fektessük.

E tekintetben is a számítás lehet az irányadó.

Hasonlítsuk össze a nyugati és magyar fajta marhák jövedelmező képességét a fejlődés, tej és hustermelésre vonatkoztatva és mondjuk ki — illetőleg tegyük fel, hogy a nyugati fajta jövedelmezőségi értékszáma: 100, míg a magyar fajtáé csak: 60.

Körülbelül ez az arány. Kedvezőtlenebb nem — egyenlő tartás és használati körülmények között. De vonatkoztatva már most

Bizonyítvány! 10 év óta használt eredeti „Eclair” permetezőről

A szöveg a következő: 1892-ben a francia Eclair permetező meg. mai napig a legjobb és legbiztosabb, hogy vele lehet a legjobban a munka képességére mérve egyetlen ideiglenes megoldásnak látni a permetezőt és a permetezőt.

Tinyi János 1901. június 10.

Tinyi János

(532.)

ezt az értékelést az igavonásra, a munkaképességre, oda jövünk ki, hogy a magyarfajta nyerendi a 100 érték számot, míg a nyugati kérdés, hogy elérje a 60-at?

A kiegyenlítés itt megvolna és ebből az következne, hogy hus és tejtermelésre tartson és tenyészzen a gazda nyugati fajtát — igavonásra pedig magyart.

Azonban kevés oly gazdaság van, a hol mind a két fajtának tenyésztését és tartását megengednék a körülmények — tehát igaerő dolgában csakugyan át kellene térni a „kizárólag tehervonásra praedestinált” lovakra. És most már újból tegyünk számítást és pedig nem is szükséges megerőltetni magunkat mert a mint annak kiszámítására, hogy $2 \times 2 = 4$ — nem kell plajbászt elővonnunk, ha rá gondolunk erdélyi viszonyainkra s meggondoljuk azt, hogy egy lóiga beállítása, a lovak értéke, szerszámok, vasalás, az elfogyasztott takarmány, igényelt gondozás és *alkalmas cseléddel* mennyibe kerül és *feltéve*, hogy azt a munkát jármos ökreink helyettesítésében a lovakkal is *épen úgy* elvégezzük és aztán *nehány évi használat után* egy pár ilyen igasló *beállítási értékéhez viszonyítva, mit ér meg*, ha mind ezeket számításba vesszük, azt hiszem, hogy a csupán tej és hustermelés céljából tartott nyugati szarvasmarhatartásból elérendő hasznót ez nagyon is redukálni fogja, tehát számításunk mégis csak magyarfajta ökreink javára üt ki.

Mert a magyarfajta szarvasmarha gazdasági igára való használatában nem is éri el a ló gyorsaságát, de kitartásban, erőben, edzettségben, takarmányozás iránti gazdaságosabb igényében, becsebb trágájában, — kevesebb értékű szerszámjában, kevesebbe kerülő cselédjében, oly előnyöket egyesít mint igás állat a ló felett, melyek a mérleget feltétlenül javára nyomják, nem is számítva azt, hogy több évi használat után is még mindig nagyobb értéket képvisel egy pár magyar ökrök, mint egy pár ugyanannyi ideig és ugyanolyan munkában használt igás ló.

Hiszen a magyarfajta jármosökörtartás nem is épen elérhetetlen ideálja (mondhatni szabálya) az, hogy p. o. befog a gazda egy pár 4—5 éves tulkot, melynek értéke 5—600

korona, használja 3—4 éven keresztül s akkor eladja legalább is az igába állításkori áron. Tehát 4 évig tartását megfizette az a pár ökrök munkájával és trágájával s ha a munka valódi értékét számítjuk, még beállítási értéknek tisztességes kamatját is meghozta!

Ezt gyakorolják nálunk a jobb módú, azaz földesebb paraszt gazdák, nemcsak a magyarok és románok, de a szászok is, még pedig a dolog érdemére még kedvezőbben, úgy, hogy ökreiket a vidéki vásárokon gyakrabban kicserélve; nyereséget is raknak zsebre. A magyarországi uradalmak igásökreinek jelentékeny része ezektől kerül, részint közvetlen, részint közvetett úton. Ezeknél a parasztgazdáknál aztán, kiknél a marha mint igavonó jószág életszükséglet — nem igen tapasztaljuk azt, hogy folytonosan fokozódó előszeretettel karolják fel a nyugati fajtát, sőt azt lehet tőlük elég gyakran hallani, hogy a tarka marha terjedése: „szegénység”.

Igen, mert ha azt nézzük egy vidéken, hogy kiknél kezd terjedni a tarka marha, azt látjuk, hogy először is a kis embereknél. Inkább azoknál, a kik nem hivatásos földművelők. Szemtanuja voltam p. o., hogy egy vidéken, a hol vásárokon is csak elvétve lehetett egy-egy nyugatifaj marhát látni — midőn a vasut felépült, legelőször az odatelepített vasúti örök hoztak magukkal egy-egy jó tarka tehenet, mely családjukat tejjel bőven ellátta s a családnak ez a tehen minden lévén, oly ápolásban részesíti rendszeresen, hogy ezeknél p. o. egy-egy „rugott” borju eladásának sikere az „alsóbb körökben” valóságos szenzációt okoz. A példa ragadós. Nemsokára a falusi foltozó csizmadia tett szert egy tarka üszőre, azután a boltos, utána a szabó, persze hogy a kántornak, papnak is szüksége lévén tejjre, azt igyekezett szerezni. Megvett egy-egy szegény ember egy ily tarka borjút, jól tartotta, hamar fejlődött s pár hónap múlva jó nyereséggel eladta. Jobb gazdák megvén egy pár ily borjút, már 3—4 éves tulokkal állottak ki a piacra anélkül, hogy azokat jármozták volna. csupán „nyereségre” tartván az ily koru magyar marhához hasonlítva, szép összeget vettek be. Tehát újabb sentatió! S így lassanként megtarkultak a vidék vásárai. De

tapasztalták azt is, hogy p. o. egy simmenthali bikával folytatott erdélyi magyar tehének, szép borjuja lett, a mely egy éves korában sokkal többet mutatott és ért, mint a tiszta magyar fajta és ez a korcsosodás első ivadékánál rendszeren így is szokott lenni — nősza tehát kapós lett ez az eljárás! Szóval a tarka marha a népnél tényleg hódított, de nem felülről lefelé, s nem a tulajdonképpeni gazdaság folytatás, földművelés jobban bevált szükségleteképp, hanem a fent leírt módon.

A szász vidékek, városokhoz közel eső falvak, nagyobb birtokosok tehenészetében a nyugati faj dominálása csak egyes helyi viszonyok vagy indokolt gazdasági üzemberendezkedés folytán, de azt hiszem, hogy ezek sikerei még nem ejthetnek gondolkozóba afelett, hogy vajon nem e volna jobb általános a nyugatifaj tenyésztését felkarolni s az ezzel elérhető hus és tejtermelési haszon kedvéért eldobni vagy alárendelni a gazdaság egy másik fontos tényezőjének az igás erőnek kérdését, kockázatosabbá tenni gazdaságaink marhaállományának értékét, a betegségekre fogékonyabb fajtával.

És a dolog még indokolható volna, ha *magyarszarvasmarha fajtánk tejelő és gyorsabb fejlődési képessége egyáltalában fokozható nem volna. A példák hála istennek ellenkezőt bizonyítanak.*

Fokozhatók, fokoztatni és emelkedni is fognak ezek a képességek magyarszarvasmarhafajtánknál, még pedig úgy, hogy az edzettség, kitartás, gyorsaság szóval a munkára való használhatóság is megmarad és valószínűleg a *mi viszonyaink között* a két fajta haszonvételi tulajdonai értékszámokban kifejezve így fognak állani — ha már most is nem állanak így:

nyugati faj:	magyar faj:
fejlődés és takarmány értékesítés	100 80
munkaképesség	60 100
egészség	10 20
tejelőképesség	30 20
összesen	200 220

Mi tehát nemcsak egyesek, de az állam

T Á R C A.

A mindennapi kenyérért.

Irta: *Sienkiewicz Henrik.*

(20.)

III. FEJEZET.

A telepélet.

Lement a nap. Messze magasban, a hikorifák sötét lombjai közt egy ideig ragyogott még az aranyos fény, mely azután izzó vörös lett, míg végre kialudt.

Déli szél kerekedett föl az alkonyattal. Orlik kapta a puskáját és az erdőbe ment.

Sötét éj borult már a vidékre, mikor az emberek messze, az erdő sötétjében valami olyat pillantottak meg, ami egy arany csillaghoz, a hajnal első sugarához hasonlított. S ez a fény mindjobban terjedt és köröskörül vöröspiros tűzbe borított mindent.

— Az erdő ég! Az erdő ég! — hangozott föl egyszerre a táborban.

A madarak óriási rajai rikácsolva, káromogva, sikítva szálltak föl az erdő minden végéről, minden zugából. A táborban levő jószág

rémülten bögött, a kutyák üvöltöttek, az emberek össze-vissza szaladgáltak: nem tudták, nem feljük jön-e a lángfolyam. De az erős déli szél a táborból csak elsodorta a lángokat. Időközben a távolban egy második piros csillag tünt föl, azután egy harmadik . . . És csakhamar összeértek egymással s a tűzvész dühöngött, mind nagyobb köröket vonva maga köré. Mint egy megáradt folyó száguldott a lángözön. Lenn a földön, fönn a liánák száraz indáin rohantak végig a lángok. Az égő leveleket fölkapta a szél és azok szálltak tovább, mint a tűzmadarak.

A hikorifák dörgő recsegéssel zuhantak le. Izzóvörös tűzgyökök siklottak végig a vadon gyantával telített földjén. Sistergés és pezsgés töltötte el a levegőt. Az ágak recsegésébe, a lángok sustorgásába belerikácsoltak a madarak, beleordítottak a vadállatok. Égig érő fák meginogtak mint a tűzszlopok. Az elégett liánák lebomlottak az ágakról, ott himbálóztak a levegőben vagy tűztestükkel egyik fát a másik után fontak körül. Az ég vörös lett, mintha odafönn egy másik tűzvi-

har őrzöngött volna. Világos, félelmetesen világos lett. Azután egy óriási tűztengerbe folytak össze a lángok s ez előntötte az erdőt, mint a halál szele, mint egy isten haragja . . .

Füsttel, hőséggel és az égés szagával volt tele a levegő. A kik a táborban maradtak, elkezdtek kiabálni, kétségbeesetten kiáltottak egymásnak, noha tulajdonképpen semmi veszély sem fenyegette őket. Egyszerre csak az erdő felől, a tűz fényével és szikrákkal övezve feltűnt a fekete Orlik alakja. Komor arca egészen fekete volt a füsttől. Mikor minden oldalról köréje gyűltek az emberek, puskájára támaszkodott és közönyösen megszólalt:

— Az irtásnak most már vége. Fölégettem az erdőt. Holnap mindenkinek annyi földje lesz itt, amennyit csak akar.

Azután Marisához fordult:

— Hallod-e, most az enyémnek kell lenned. Én gyújtottam föl az erdőt! Ki erősebb még itt, mint én?

A lány egész testében megreszketett, mert olyan volt, mintha lángok cikáztak volna elő az Orlik szemeiből. Borzadás fogta el most.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás-király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat *felmondás nélkül fizeti vissza.*

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárat (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árut és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzések is kaphatók.

Ugyanott a

 The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

feladata szarvasmarhatenyésztésünk közgazdasági jelentőségének helyes felfogásában és annak előmozdításában?

Szerény nézetem szerint az, hogy magyar-szarvasmarhafajtánkat, ezt a kincset, a melylyel még ma bírnak, a maga tisztaságában fenntartsa és fejlessze

Fejlessze hiányosabb haszonvételi képességeit, de ne a már kifejtettek rovására. Ez a fajta az, a melyet a moszkvai császári gazdasági egyesület kormányához intézett felírásban kíván, a mikor azt mondja, hogy olyan fajta kell, a mely: nincs egyoldaluan, egy tulajdonságra kifejlődve, vagyis se kizárólag tej, se kizárólag húsfajta és nézetem szerint, ha összetett tulajdonságokkal bír, „csaknem univerzális jószág” kell, inkább megfelel a mi magyar fajtánk, mint a svájci, algaui és simmenthali, nemcsak a mi viszonyaink között, de a nálunk még jobban elmaradott szomszéd országok szükségletének is — tekintve különösen azok klimatikus viszonyait. Tehát magyar fajta szarvasmarháknak e tekintetben is jövője van. Hiszen az oroszoknál és Romániában már figyelmet is keltett. Ezt a figyelmet és érdeklődést fenntartani, ápolni és ide terelni kellene.

De nem hanyagolandó el a nyugatifajta sem hazánk szarvasmarhatenyésztésében s ott a hol annak létfeltételei és a gazdasági üzem kívánalmaival indokolt tartása legmegfelelőbb, tenyésztése, szaporítása előmozdítandó. Így a szarvasmarha kereskedelmi forgalmában mindenki megtalálhatja itthon a magáét. De óvakodni kell és meg kell akadályozni a korcsosítást. Ez sem az egyik, sem a másik fajtának nem válik hasznára.

Az a körülmény végül, hogy az alföldi nagy uradalmak miért nem tenyésztik saját maguk magyar fajta igazsálmányukat és miért nem tartják azt oly nyereségesnek — miután azok tényleg a gazdasági haladás magasabb fokán állanak, mint mi erdélyiek — még nem vonhatja maga után azt a következtetést, hogy mi is tehetnénk okosabbat, mint erdélyi magyar szarvasmarhákat tenyészteni, ha rá gondolunk az alföldi uradalmak speciális s a mi gazdasági viszonyainktól annyira különböző viszonyaira. Hosszadalmas volnék, ha

Az első ízben mióta eljöttek, hálát adott Istennek, hogy Jaskója Lipincében volt és nem itt.

A tűz pedig föltartóztathatlanul tombolt tovább és mind messzebb és messzebb vult. A nappal felhős és esővel fenyegető volt. Pitymallatkor néhányan kimentek, hogy a tűz helyét megnézzék; a hőség azonban lehetetlenné tette a közeledést.

Másnap áthatolhatatlan sűrű köd lebegett az erdő fölött, úgy hogy néhány lépésről sem ősnerték meg egymást az emberek. Éjjel elkezdett esni és csakhamar csak úgy ömlött az eső. Talán a tűzvész hatott a légkörre és járult hozzá, hogy a felhők összetömörüljenek; de amugy is a tavaszi időszakban voltak, mikor azon a vidéken rendszeren nagy esőzések szoktak lenni. Azonkívül a vizek is, melyek Arkansast mocsarak, kis tavak és folyók alakjában borítják, az olvadó hótól megduzzadtak és tavaszi párolgásukkal megtöltötték nedvességgel a légkört.

A síkság, a hol a tábor volt, föllágyult és csakhamar állóvíz borította azt. Az emberek napokig nem kerültek ki a nedvességből és betegeskedni kezdtek. Megint fölkerekedtek néhányan, hogy Clarcsvillebe menjenek, de csakhamar visszatértek azzal a hírrel, hogy a folyó kiáradt, úgy hogy a keresztüljutás lehetetlen. A telepések helyzete mind borzasztóbb lett, mert már egy hónapja volt, hogy eljöttek, az élelmiszerek már csaknem teljesen elfogytak és nem is lehetett gondolni rá, hogy Clarcsville-ben megint beszerezzenek.

Csak Vavsont és Marisát fenyegette kevésbé az éhség, mint a többieket, mert ő föltöltötték a fekete Orlik hatalmas keze örködött. Minden reggel hozott vadat nekik, me-

az általam némileg ismert idevágó adatokat felomlítottam, de illetékesebbek volnának maguk az alföldi uradalmak e kérdésben nyilatkozni, mit bizonyosan tekintve a dolog közérdekű voltát — ha felszólíttatnának, meg is tennének — és az ok az lenne, a mit fennebb megjelöltem. De hát most azt a kérdést én vetem fel, hogy miért is vesznek hát az alföldi uradalmak erdélyi ökröt? Azt hiszem, nem azért, mert potom áron kapják, de utalok a cikkemben előbb felemlített jármos-ökörtartást tárgyaló részre.

Hogy a nyugati államok gazdái a dunántúliak és a mi szász gazdáink is elég jól megvannak, „az olyan szarvasmarha nélkül, mint a magyar,” tény, de ebből se vonhatunk következtetést magyarfajtánk kisebbitésére.

Csak nézzük meg szász gazdáinkat, a kik jól megvannak magyar fajta ökrök nélkül és azokat a szász gazdákat, a kik magyar fajta ökrökkel vannak meg. Figyeljük meg birtokviszonyaikat, a melyen gazdálkodnak a nagyságra, a terepviszonyokra való vonatkozásban és a piachoz helyzetükben. Mindenütt e speciális helyi viszonyokban fogjuk megtalálni az indokoló magyarázatot, a mely azonban általánosságban készakarva sem vezethető a magyar szarvasmarhafajta becsének kisebbitésére. A szász is és mindenki okos a maga módja és körülményei szerint, de ha szász gazdáinkról, a kik magyar fajta ökrök nélkül is jól elvannak, el lehetne mondani azt, hogy földjeik mivélése mindenütt *feltűnően intenzívebb és jobb*, azon már lehetne kissé gondolkozni.

A közlemény, mely e reflexiókra indított, azonban mindenesetre érdekes és komoly gondolkodásra érdemes eszméket tárt a nyilvánosság elé, melyek érdemesek a megvitatásra, hogy mint én remélem, minden kétséget kizáró meggyőződéssel maradhassunk meg magyar fajta szarvasmarháink mellett, azt fejlesszük és tökéletesítsük a meglévő nagyon is becses alapon.

lyet lőtt vagy fogott valahol. Vavson fekvőhelye fölé Orlik a saját sátrát ütötte föl, hogy az öreget és lányát lehetőleg megvédje az eső elől. El kellett fogadniok a segítséget, a mit szinte rájuk kényszerített és hálával kellett lennie iránta, mert hiszen nem fizetésért tette. Csak a Marisa kezét kívánta.

— De hát én vagyok az egyetlen lány a világon? — szabadkozott kérve Marisa. „Eredj és keress magadnak mást: én is mást szeretek.”

De Orlik azt válaszolta:

— És ha az egész világot keresztül kutatnám is, akkor sem találnék egyet sem, aki hozzád fogható lenne. Te rám nézve egyetlen vagy a világon és az enyémnek kell lenned... Mit fogsz elkezdeni, ha az öreg meghal? Hozzám fogsz jönni, magadtól fogsz hozzám jönni én pedig megragadlak majd, mint a farkas a bárányt és elviszlek messze az erdőbe, de föl nem fallak. Az enyém vagy te! Csak az enyém! . . . És ki mondhatja itt azt nekem: nem? Kitől félek itt én? Am jöjjön az a te Jaskód. Jönne csak! . . .

Ami Vavsont illeti, abban úgy látszik igaza volt Orliknak. Egyre rosszabbul lett; gyakran volt láza. bűneit emlegette, Lipincét és hogy a jó Isten soha vissza nem vezérli őt oda többé. Marisa pedig megsiratta már az öreget és a saját sorsát is. Hogy Orlik megígérté neki, hogy akár Lipincéig is elmegy vele, ha csak az övé akarna lenni, az rettenést keltett benne és nem örömet. Vissza Lipincébe, ahol az ő Jaskója volt — visszatérjen oda mint idegen, nem! A világ minden kincséért sem! Inkább meghaljon itt egy fa alatt! És azt hitte, hogy így fog elpusztulni...

(Folytatjuk.)

A kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet új kísérleti tere.

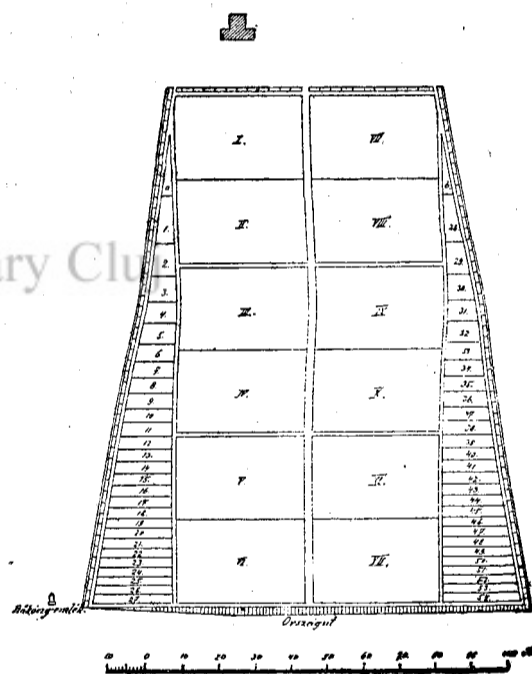
A kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet növénytermelési kísérleti tere 1900-ig a tanintézet gazdaságának az intézeti főépület felett elterülő részén a „Király domb” oldalon volt. Területe 2 kat hold volt, talaja északra lejtő hideg fekvésű, gyenge termőerejű, kötött agyag. Így ezen terület sem fekvésénél, sem kedvezőtlen talajalakulásánál fogva kísérleti térének nem volt alkalmas. Ezért a gazdaság egy másik részében kellett a kísérleti tere berendezni, mely célra a „Tábor helyi” tag azon táblája jelöltetett ki, mely a Kolozsvár—bánffy-hunyadi országút mentén a Rákócy-émlék alatt terül el. Ez a terület a tanintézet főépületétől 2.5 km. távolságra esik ugyan, de talaja mindenütt egyforma. Közép kötött agyag, egyenletes fel és altalajjal, a melyen gyökerező növények termelésére is teljesen alkalmas, kedvező fekvésű s mind a tanintézet gazdasága mind a Szamosvölgy jellegzetes éghajlati és talajviszonyaival meg-egyeznek.

Az új kísérleti tér beosztását a mellékelt ábrában feltüntetett helyszíni rajz tünteti fel; a mint e rajzból kivehető, a kísérleti tér alakja trapéz, melynek déli és északi oldala párhuzamos.

Kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet

Kísérleti térének helyszínrajza.

1:2000.

A kísérleti tér összes területe 8 k. hold, 1306 □ öl s 3 főrésze oszlik, u. m. a növénytermelési botanikus kert, a kultur kert és a tulajdonképeni kísérleti tér.

A növénytermelési botanikus kert a kísérleti tér 4 oldalán a kerítés mentén 1 öl széles sáv alakjában húzódik s 240 egyenkint 2 □ öl nagyságú parcellát foglal magában. Ezen parcellákon mindazon gazdasági növények fontosabb fajtái és féleségei természetnek, melyek a növénytermesztési előadások alkalmával a tanintézeti hallgatósággal megismertettek, hogy a hallgatóság ily módon megismerkedjék az összes kultur-növényféleségekkel, a melyek az itteni éghajlat- és talajviszonyok között megteremnek. A botanikus kert célja tisztán okmutatás, a termelt növényféleségek értékére nem vagyunk tekintettel.

A botanikus kerti parcellák mentén 1 öl széles út húzódik végig, hogy a termelt növényféleségeket a hallgatóság bármely időben megismerhesse és tanulmányozhassa.

A kultur kert (az arab számokkal jelzett parcellák) 2 oldalon 54 parcellát foglal magában egy-egy pa. területe 50 □ öl. Ezen parcellákon természetnek mindazon növények, melyek a gazdaságban nem természetnek ugyan, de a melyeknek a termesztése az

erdélyi vármegyékben és hazánk más vidékein helyén való; itt próbáltatnak ki a gazdákat érdeklő növényujdonságok, melyeknek vetőmagja nagyobb mennyiségben igen nagy költséggel volna megszerezhető; itt hajtattak vegre azon trágyázási kísérletek, a melyek valamely újabb műtrágya kipróbálására irányulnak; itt mutatom be a hallgatónak az egyes kulturnövények természeténél alkalmazott különféle művelési módokat; itt végeztetnek mindazon kísérletek, a melyek valamely tudományos értékű vizsgálódásokra és magnemesítésre vonatkoznak s melyek nagy területen nem mutatnának hiteles eredményt. Mindezen kísérletek részint egy-egy parcellán, részint több parcellán együttesen végeztetnek a kísérlet célja és az összehasonlítás lehetővé tételének figyelembe vétele alapján. A gyakorlati eredményt ígérő kísérletek a kultur kertről a tulajdonképeni kísérleti tere vitetnek át s a következő évben gyakorlati alapon hajtattak végre.

A tulajdonképeni kísérleti tér (I—XII.) a kísérleti tér középső részén a 2 öl széles főút mentén terül el s 12 egyenkint 800 □ öl területű parcellából áll. Ezen parcellákon hajtattak végre mindazon gyakorlati irányu természet- és trágyázási kísérletek, a melyek a nagybani természet körében az illető növényfélések, művelési-trágyázási mód előnyös voltát és jövedelmezőségének megállapítását célozzák. Ezen parcellák megművelése, trágyázása, a természet végrehajtása teljesen azonos a gyakorlatban alkalmazott módokkal, így a nyert eredménynek is teljes gyakorlati értéke van.

A kísérleti téri 800 □ öles parcellákon végzett kísérletek azután, amennyiben a tanintézet gazdaságát is érdeklő kérdések eldöntésére vonatkoznak, a gazdaságban nyerne folytatást és az ilyen kísérleteknél a végérvényes ítélet a gazdaságban végrehajtott kísérlet eredményéből állapíttatik meg.

A kísérleti tér terményei az előtte elterülő körülbelül 400 □ öl területű udvaron épített pajtában csépeltetnek ki és helyeztetnek el, a gyök és gumós növények télen át az udvarnak a pajta mögötti részén tartatnak el.

A kísérleti téren a jelen évben a következő gyakorlati irányu kísérletek hajtattak végre.

1. Összehasonlító termelési kísérlet különböző buzaféleségekkel; a kísérlet célja azon kérdés tisztázása, hogy a féleségnek milyen befolyása van a buza sikértartalmára és különösen, hogy az itteni éghajlati és talajviszonyok között a gazdaságunkban régóta termesztett buza mennyiség- és minőség tekintetében milyen viszonyba van a kipróbált idegen buzaféleségekkel.

2. Szösös bükköny magtermesztési kísérlet.

3. Összehasonlító természetési kísérlet Hanna-, Goldenthorp- és Chevalier árpával.

4. Összehasonlító természetési kísérlet különböző szeszgyári és asztali burgonyaféleségekkel.

5. Összehasonlító természetési kísérlet 9 újabb burgonyaféleivel.

6. Összehasonlító természetési kísérlet különböző tengeriféleségekkel.

7. Összehasonlító természetési kísérlet 8 takarmányrépaféleséggel.

A kulturkertben rozs és tengeri nemesítési kísérletek, vörshagyma művelési és természetési kísérlet végeztetik nagyobb arányban: ezenkívül tavaszi buza, őszi zab, mák, len, lóbab, cukorrépa, cikória, tőjű bab, gyöngy köles, lóhere, lucerna, baltacim, nyulzapuka, pohánka, különböző köles, cirok, paprika stb. természetési kísérletek.

Ily módon tanintézetünk kísérleti tere egyrészt a növénytermesztési ismeretek elsajátításának egyik fontos eszköze, de jelentősen részt kíván venni a növénytermesztés fejlesztésében jövedelmezőségének emelésében is. Célját azonban csak azon esetben valósíthatja meg a kívánatos mértékben, ha törek-

vésében Erdély intelligens gazdaközönsége is támogatja s bizva a közönség lelkesedésében melyet minden jóügy iránt viseltetik, reméljük, hogy támogatását nélkülözni nem fogjuk.

Az érdeklődőket kísérleti terünkön mindenkor szívesen látjuk s utbaigazító magyarázatokkal bárkinek készséggel szolgálunk.

Rázsó Imre.

A széna betakarításáról.

Nap-nap után hallunk a széna letakarításáról beszélni; sőt vitatkoznak is, hogy tulajdonképen mikor is van ideje a széna letakarításának. A napokban több s elismert jó gazdatársunkat hallottam volt az időre nyilatkozni, s miután véleményükkel egyáltalán nem érthetek egyet, azért jónak tartom, ha oly újságban, a melyet az érdekeltek nagyobb része olvas, mennél többen közzé teszik tapasztalataikat.

A széna lekasználása nincs sem hónap-hoz sem naphoz kötve, hanem annak ideje akkor következik el, a midőn a fűvek zöme teljes virágzásban van. Hogy a teljes virágzás fogalmát jobban megértsük, egy pár szóval meg kell emlékeznünk a rétről magáról, a melyen a fű terem. A rét, legyen az akár síkon, akár domboldalon, mindig két természetű fűvel van borítva: ugymint ugynevezett alj- és felfűvel, e fűvek adják a szénát; ezeknek összetétele adja annak ízét és tápértékét. Nem akarok bővebben kiterjeszkedni a fűvek ápolására, azok helyes összetételére, mert az nem tartozik a tárgyhoz, csakis azért emlittem föl, mert ezek figyelembe vétele teszi képezzé a jó gazdát, hogy helyesen ítélje meg, mikor van tulajdonképen a rét teljes virágzásban, vagyis abban az állapotban, hogy lekasználja.

A mi erdélyrészi réteink, elmondhatom, kivétel nélkül olyanok, a melyeknél az ily fűvek virágzása hamarabb áll be, mint a felfűvek és pedig a legtöbbször, a midőn a felfűvek virágzásnak indulnak, akkor az alj-fűvek teljes virágzásban vannak. Most ha ilyenkor kimegy a gazda rétéjére, azt végig járja, ha csak egy kevés is fölületes vizsgálódásban, vagy talán nem is tudja, hogy itt tulajdonképen kétféle természetű fűfélékkel van dolga; a jobban szembeötölő felfűveket nézi, azokról látva, hogy csak most kezdenek virágzni, haza megy szépen és azt mondja, zsenge még nagyon a fű, majd két hét múlva lehet vágni, s a bérese, ha esetleg véleményét közli vele, nagyon is helyesli, mondva, hogy most fog még bokrosodni. Szegény gazda és haldogtalan cseléd, nem tudja, hogy magok magoknak keserítették meg az életet egy esztendőre, mert nem bokrosodik akkor már fű, több lesz, az igaz, jól mondta a cseléd, hogy sűrűbb, de az a sűrűsödés nem a bokrosodásból származott, hanem határozottan veszteség, mert azt az állat ugyan meg nem emészti, s te szerencsétlen béres, mikor szid gazdád, hogy nem tartod jól az állatot, mert sovány, emlékezz vissza, hogy te is azt mondtad: várjunk még.

Ne hagyjuk soha a rétet kaszálását akkorra, a midőn a felfű van teljes virágzásban, hanem midőn az alj-fűvek elvirágoztak félig, a mely időben a felfű pedig fél virágzásban van: mert ez az időpont az, a melyben bőtermés mellett, első minőségű szénát nyerünk. Van elvétve egy-egy gazda, a ki mindig, minden munkájával első akar lenni, s dicsekedhetik is vele, hogy ő kaszálta és hordotta be a legelőbb a szénáját, s azt nem tudom, hiuságból-e, vagy tényleg, mert azt tartja, hogy az egész zsenge fűtáblából, levágja részét akkor, a midőn a fűvek kezdik virágzást. Ez az eljárás pedig épen olyan rossz, mint midőn megvárjuk a teljes elvirágozást, ez esetben ugyanis a termelt fű rendkívül kevés, s tápértéke sem nagyobb, mint annyak a fűnek tápértéke, a mely virágzásban van. Az arany középút a széna kaszálásnál, csakugyan aranyat ér.

Most ha tisztában vagyunk azzal, hogy mikor is legjobb levágnunk a fűvet, nézzük meg azt is, hogy hogyan is történjék a levágása a fűnek, hogy kezeljük azt az etetésig, mert e dolgok szintén nagy befolyással vannak arra, hogy jó szénát kapjunk állataink részére. A levágott fű szárításánál a gazda bir kevesebb befolyással, az időjárás határozza meg, hogy milyen is lesz a széna, miután pedig az időjárást ez idő szerint, még szabályozni nem tudjuk, azért minden törekvésünknek csakis oda kell hatni, hogy az időjárás szeszélyeit kijátszva, mégis jó szénát nyerjünk, ezt pedig csakis úgy érhetjük el, ha a lekaszált fű a lehető legrövidebb ideig nyugszik a földön, és amint lehetséges az összerakva, kazalban van.

A cél elérésére rétünket egy nap alatt kaszáljuk le, mert ez esetben egy időben történik a fű kiszáradása, s annak felgyűjtése. A mi napszámosságunk kaszálásánál három emberre egy nap alatt 2 holdat számítsunk, ha részben kaszálattunk, akkor egy ember reggel három órától este nyolcig egy holdat vág le. A levágott rendet ne hagyjuk úgy, hanem a kasza a mint jön vissza új rendet fogni, a kasza nyelével szórja azt szét, mert így sokkal hamarabb szárad, mint renden.

A levágott fű 24 óra múlva, ha szép idő van, — a mit ha kaszálunk, fel kell hogy tegyünk — annyira kiszárad, hogy kis fiókokba gyűjthető, minden gond nélkül, a fiókok másnap megvizsgálódók, s ha azt látjuk, hogy azok teljesen szárazok, vontatókba rakandók, a vontatókban két-három napig hagyjuk, hogy a levegő jól átjárhassa, s azután boglyazzuk. A legjobban úgy ítélhetjük meg a fűvet, hogy elég száraz-e az a gyűjtésre, hogy kezünkbe véve a rétet több részén egy-egy csomót, azt megcsavarjuk s ha azt látjuk, hogy a csavarás után eredeti alakját iparkodik visszanyerni, akkor nyugodtak lehetünk, hogy az eléggé száraz; ha pedig csavarás után összenyomulva marad, akkor nedves még, nem gyűjthető.

Megesik néha az, hogy a fiókokban, vagy vontatókban megázik a széna, azt hiszem felesleges is medemliteni, hogy ily esetben a hányszor ez megtörténik, a széna a fiókokban és vontatókban nem maradhat, hanem azok szétteregetendők annyira a mennyire beáztak. A szénát boglyában ne hagyjuk soká a réten, mert ha sokaig áll ott, úgy a rét is romlik és a szénánk egy része is tönkre megy a boglyákban. A legjobban lenne a behordandó szénát fedél alá tenni; ez azonban sanyaru gazdasági viszonyainkat tekintve, teljes lehetetlen, azért meg kell elégednünk a kazalozással. A kazal rakásánál el nem mulaszthatom figyelmeztetni gazdatársaimat arra hogy a kazal helyét daraszolja fel, a széna alá ágyást csináljon szalmából, és az oldalokat lássa el víz elvezető árkokkal, mert csakis így lehet biztos arra nézve, hogy szénája alulról nem fog elkezdeni romlani. A kazalt pedig el ne mulassza legalább is egy fél méter széles szalma tetőzéssel ellátni, hogy felülről is védve legyen az. Sok gazda nem tudja, hogy mily nagy kazalt kezdjen szénájának, azért arra nézve is kívánok némi utbaigazítást adni. A kazal nagyságának kiszámításánál alapul vegye, hogy egy métermázsza széna egy köbméter helyet kíván.

Egy pár szóval a fent leírt széna készítés előnyeit le akarom írni a renden való szénaszárítása felett. Ha a fűvet renden hagyjuk száradni, úgy azok a rendek a rét minősége szerint vastagabbak vagy vékonyabbak, de mindenesetre oly átmérővel bírnak, hogy azok forgatás nélkül teljesen ki nem száradhatnak, ha pedig megforgatjuk, akkor már legalább is 48 óráig kell, hogy renden legyenek, vagyis kétannyi ideig, mint amugy, eltekintve most már attól, hogy a nyári égető napnak 48 óráig lévén kitéve, ott oly vegyi átalakulások történnek ezáltal, a melyek a széna értékét rendkívül csökkentik, ki vagyunk téve a 48 óra alatt annak a szerencsétlenségnek, hogy

megveri egy kis eső, s akkor már még egy nap renden kell hagynunk, a mi által újból ki vagyunk téve szénánk az idő viszontagságának, s a legtöbb esetben a vége e szarításnak az, hogy a mikorra a szénát tényleg felgyújtjuk, az minden tápanyagját elveszti a folytonos eső általi kilugozás és esős felületen történt napsütés következtében. Tovább vizsgálva a dolgot, még arra is rájövünk, hogy az így nyert rossz széna tulajdonképpen többbe került, mint az amugy nyert jó. mert sokkal kevesebb napszámra van szükségünk akkor, ha fiokokban vagy vontatókban megázott szénánkat egyszer-kétszer szét kell hánynunk, mintha renden háromszor négyszer meg kell forgatnunk.

A széna összegyűjtéséhez tartozván a lógereblye használata is, itt felelek a többek által hozzám intézett azon kérdésre is, hogy érdemes-e beszerezni lógereblyét. Igenis, minden oly gazda, a kinek legalább 25—35 hold rétje és mesterséges takarmánnyal beültetett területe van, nagyon helyesen teszi, ha beszerez egyet, mert kezelése rendkívül könnyű, egy 12—13 éves fiu is dolgozhat vele, egy ló játszva viszi, munkája pedig oly tökéletes, hogy én elhiszem annak a gazdának a szavát, a ki azt mondja, hogy „én adok egy új lógereblyét nnnak, a ki 10 holdas rétjét, ha lekasálta és kézi erővel felgyújtotta, megengedi nekem, hogy én még az ott maradt szénát lógereblyével felgyújthassam.“ Különben is a lógereblyének, a kalászosok tarlójának összegyűjtése is nem megveendő hasznót hajt, természetesen ott, a hol nem sarlóval, hanem kaszával vágják a gabonát.

A rétek kaszálásánál még két fontos dolgot kell megemlítenem, a melyek meg nem tartása részben az akkori termés nagyságára, részben pedig a jövő termésre bírnak nagy fontossággal, ezek a következők. A kaszálásnál vigyázzunk arra, hogy ne maradjon magas tarló, mert ezáltal csökken a termés nagysága, s megnehezül a gyűjtési munka. Másodsor, mihelyt felgyújtotték a szénát, el ne mulasztjuk a rétet jól megboronálni, a mi által réteinket nem csak az esetleges moharétegtől szabadítjuk meg, de azokat rögtön fejlődésre utaljuk, s ha utána egy kis eső is éri, akkor nagyban fog bokrosodni a fű utána. Ezekben kívántam felvilágosítást nyújtani. a most beálló legfontosabb mezei munkálatról.

H. A.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ Vemhes tehének takarmányozása.

Vemhes tehének takarmányozásánál és gondozásánál a következő szabályokat kell megszivlelni: 1. A táplálék fehérvényekben és sokban dús legyen. 2. A nagy táplálékértékű takarmány azonban ne legyen túlságosan nagy teriméjű. 3. Vemhes tehéneknek legjobb, ha szénát, fűvet, kisebb mennyiségű lóherét, darát, korpát, malátacsirát adunk. 4. Émésztési zavarokat el kell kerülni és különösen a fölfúvódást. 5. Itatásra ajánlatos a korpaivós, egészséges kút-, vagy forrásvíz, de nem 8° R-nél hidegebb. A korpaivós és lenmagforrázat ajánlatos, mert a ganajzást előmozdítják, székrekedést meggátolják és az ezzel az anyaméhre gyakorolni szokott nyomás nem következik be. Nagyon vemhes tehéneket mérsékeljen, de naponta többször etessünk és közvetlen a leborjzásig a szabad levegőn való mozgást engedjük nekik.

A buza tápanyagfelvétele a magyar-óvári növénytermelési kísérleti állomás megfigyelései szerint az alábbi:

A bokrosodás ideje alatt igen élénk tápanyagfelvétel megy végbe, mely a szárazanyag képződésének 2—3 szorosára rug fel. A tápanyagok közül leginkább igényli a növény ez időben a nitrogént.

2. A második tenyésztási stádium a szárképződés ideje, midőn a buzának hasonlóképp nagyobb tápanyagfelvételre van szüksége, de

amelynek a szárazanyaghoz való viszonylagos mennyisége a bokrosodás idejéhez képest már csökken.

3. A kalászhányás illetőleg a virágzás alatt a tápanyagfelvétel még gyöngébb, holott a növény a kalász kifejlődésére a korábbi mértékben emeli szárazanyagát.

4. Az elvirágzás után a tápanyagfelvétel maximumát érte el, míg a szárazanyagképződés még élénken tovább folyik. Új tápanyagokat alig vesz fel a növény, mondhatni: a már benne felhalmozott anyagot dolgozza csak fel.

5. Az érés tetőpontján a növény már egyáltalán nem fejlődik, a tápanyagok felvétele már korábban teljesen megszűnt, sőt azoknak abszolút mennyisége az elhulló növényrészek által okozott veszteségek folytán csökken.

*

Háztartás.

+ Utmutatások a konyhában. Kétségtelen, hogy a jó vaj a legjobb, de egyszerűen mind a legdrágább anyag, melylyel az ételeket készíthetjük. Miután csakis a jó vajat veszik biztosan, a tej pedig minden tejgazdaságban értékesíthető, tehát érthető, hogy még a vidéki gazdasszony is olcsóbb helyettesítést vesz igénybe.

Persze zsír és szalonna rendesen van sok, elég, de néha az is elfogy és nem is lehet minden ételhez használni.

Kiűnő zsirt készíthet az ember s ezt mindenhez lehet alkalmazni. egyenlő mennyiségű felolvasztott zsír, vaj és marhafagygyuból.

Most újabban a margarint is használják s ez marhafagygyuból áll, melyből elvonják a stearint és tejszinnel megköpülük. Ha biztos, jó helyről vesszük a margarint, úgy majd minden ételhez lehet használni, anélkül, hogy észre lehetne venni. Persze vajjas kenyérnek, vagy olvasztva hal vagy egyéb mellé, vagy finomabb édes süteményekhez nem ajánlatos alkalmazni.

Ha a vajat habosra akarjuk keverni, úgy még előbb ki kell mosni; télen a meleg kályhán dolgozzuk meg, de nem szabad annyira melegen hagyni, hogy folyékony legyen. Men-nél habosabb a vaj, annál finomabb a sütemény.

Barna levelek és mártások készítéséhez szükséges barna cukrot kellene mindig készletben tartani. Ezt úgy készítjük, hogy egy evőkanálnyi cukrot addig keverjük egy kis lábasban a tűz fölött, míg kezd feketedni s átható, csipős szagot terjeszt, azután forró vizet töltünk rá s így tegyük üvegben el, hogy szükség esetén legyen készen. Az ételek tállalása és diszítése is fontos. Nem csak a mit adnak, de arra is, hogy hogyan adjuk, gondot és figyelmet kell fordítani. Az embernek nemcsak gyomrára, de a szemére is kallemesen hasson az étel.

A háziasszonynak van rendesen elég izlése és szépérzéke, de azt nem értékesíti és nem tartja elég fontosnak, az ételek külalakjaira gondot fordítani. Ennek a következménye, hogy az asztalnál és ételeknél hiányzik minden csin és rend, hogy annyi figyelmet sem fordít arra, hogy az ételeket hogy tállalják be úgy hogy az embert egyáltalán nem hivatgatja és ingerli evésre. De ha már dicsőretet aratott néhányszor az ételek csinos feltálalásával és látja, hogy milyen más hatást gyakorol az olyan étel, mely gondtal és figyelemmel van betálalva, akkor már bizonyosan fog egy kevés időt találni erre és csakhamar ügyességre tesz szert ebben, belátja, hogy egyáltalán nem utközik nehézségbe és nem kerül többé azért a készítés. Egy egyszerű csirke például már egészen másképp néz ki, ha rizszel, apróra vágott murekkal, zuzával és májjal van körítve. Főzelékre hús, sonka vagy omlett lesz csinosan felrakva. Ha a hús mártással van feltálalva, úgy sohasem úgy fekdjön, hogy a csontok ég fele meredjenek vagy bőrös darabok felkerüljenek, fölülre csak a legszebb

darabokat rakjuk. Apró burgonyával, gombával vagy gesztenyével, zöld salátalevéllal kell a tálat körül rakni s ha különösen csinosra akarjuk csinálni, úgy még apró nyársakra kis virágcsokrokat teszünk és ezt is ráerősítjük.

Hideg húsokat egész vékonyra kell szeletelni, a szárnyasok csontjait megrövidíteni. Még a vajjas kenyérnél is nyílik alkalom csinos elrendezéshez. A kenyér vékony egyenlő darabokra lesz vágva, simán felkenve vajjal, erre egy szintén vajjal kent kenyeret teszünk és nyomunk egymásra, vigyázni kell, hogy a vaj ne jöjjön ezáltal ki, azután tiszta késsel négy darabba lehet vágni és koszoru alakban tányérra rakni.

A főzelékeket nem lehet eléggé ajánlani. Már régen egészséges tápszernek ismerik, de újabban az orvosi kutatások alapján elsőrangú és legtáplálóbb ételek közé kell sorolni, sőt azt állítják, hogy táplálóbb és hizlalóbb mint a hus. Vannak már olyan preparátumok, melyek csak a leghasznosabb részét választják ki a növényi táplálékokból, ezt különösen vérszegény és gyenge embereknek ajánlják az orvosok. A főzelékek elkészítésénél fontos, hogy sok főzés és rántás által ne vegyük el eredeti ízüket. Angolországban sósvízben főzik csak meg és mint a spárgára, olvasztott vajat töltnek rá.

Emma asszony.

IRODALMI SZEMLE.

Könyvszemle.

„Az Agrárpolitika Alapvonalai.“ Irta: *Árkövy Richárd.* Megjelent Budapesten, ára 6 korona.

Szükségünk volt már valóban egy könyvre, mely az agrárpolitikai irányelveket és az agrárpolitika mivoltát bemutassa nekünk. Szükségünk volt arra, hogy a magyar agrárpolitika alapvonalaait megrajzolják előttünk; annál nagyobb szükségünk volt erre, mert a magyar agrárpolitika nagyon új keletű még, azt sokszor helytelen irányban követik, sokszor igazságtalan okokból támadják. Az agrárpolitikának az a meghatározása, mely szerint az „a módokat és eszközöket igyekszik megállapítani, melyek a mezőgazdaságot virágzóvá s a földmívelő népséget viszonylagos jólétének és boldogságának legnagyobb fokára elérhető,“ talán nem egészen korrekt, talán nem teljes, de mindenesetre igaz és ebből is megítélhetjük az agrárpolitika jelentőségét közgazdaságunkban.

Az agrárpolitika alapvonalaait húzza meg Árkövy jelen könyvében, melyhez Gaal Jenő irt előszót. Teljesen egyetértünk az előszó írójával abban, hogy ez a könyv „mint egy törekvő, kiváló képességű és készségszerű fiatal ember első nagyobb munkája“ megérdemli a figyelmet. De a fiatal szerző előnye egyúttal talán legnagyobb hibái is a könyvnek, mert az a nagy készség, a kitűnő mesterek, a tudomány elsőrangú vezérférfiainak jóakaratu támogatása, amit a külföldön szerzett meg s a könyv írója, az egyéniség megnyilvánulását elfojtották és a mi a legfőbb hiba, a magyar agrárpolitika vázolására képtelenné tették Árkövyt. Kevés tekintettel volt szerző a hazai viszonyokra és munkája az „első rendszeres magyar agrárpolitikának“ nem nevezhető. Csak az első magyar nyelven irt agrárpolitika az.

Némi idegenkedés fog el azonban mindjárt a „Bevezetés“-nél, mikor látjuk azt, hogy a fiatal szerző milyen elhamarkodva mond határozott véleményt nem kisebb emberek törekvései fölött mint Marx, Lassalle, Schäffle, Rodbertus és a ma is létező és ma is működő egész socialdemokratia fölött. Ez a präpotens hang kissé elidegenít. Vitatkozni ezekről a dolgokról itt és bírálataba becsújtkozni az állításoknak most nincsen helye.

Ott a „Bevezetés“-ben olvashatjuk azután a parasztok helyzetének javítása lélektani in-

dokolásául azt a mondatot, mely bizonyára reszenzust keltett a magyar középirtokos-osztály lelkes védelmezőinél. „Az intéző körök kezdték belátni” — mondja szerző — „hogy a paraszt nem dolgozhatik jól, ha teljesen rabszolgá s ezért szükségesnek vélték helyzetét javítani s ez által munkakedvét növelni, — főképp mikor még ezt az előnyös változtatást a humanitás dicső palástjába lehetett burkolni.” Ezt tartja vajjon szerző a magyar jobbágyság 1848-ban történt fölszabadításáról is?

Maga a munka nyolc könyvre oszlik. Az első könyv a földről, mint tőkéről szól, azután a földművelésről, annak történetéről, rendszereiről, a földjavításról, a föld hozadékáról és a földjáradról továbbá az agrárváltságról. Valóban érdekes és tanulságos adatokat gyűjtött össze könyvében a szerző; de a magyar földnek jelentőségéről, a magyar földművelésről és annak történetéről, a magyar föld jövedelmezőségi viszonyairól és válságáról még elvéve is alig találunk vonatkozást. Hogy mennyire internacionális szempontból tárgyalja az író a föld jelentőségét, hogy mennyire izolálja magát a magyar földművelés sajátosságaitól, azt talán egy példa is bizonyíthatja.

A „birtokrendezés vagy tagosítás” fejezetében ritkított betűkkel olvashatjuk ezt: „*Tagosítás alatt az egy község határában szétosztottan fekvő, de ugyanazon személy tulajdonát képező birtokparcelláknak egyesítését értjük, a község összes birtokosainak közös megegyése alapján.*” Szerzőnk tehát nem ösmeri a magyar tagosítási törvényt, mert akkor tudná, hogy a tagosítás kimondásához nem az összes birtokosok és nem közös megegyezés kell, hanem a birtoktestek egyharmada tulajdonosainak a másik kétharmad akaratát letiporható kívánsága. De hát így nem lehet a magyar agrárpolitika alapvonalait megrajzolni.

A II. könyv a földtulajdon rendszerével, a megkötött nemesi és parasztbirtokkal, azoknak gazdasági és társadalmi jelentőségével, a megkötött birtok fölszabadulásával foglalkozik világtörténelmi alapon.

A III. könyv a földtulajdonról szól a szabad rendelkezés korszakában, vagyis napjainkban. A tartalmas fejtegetések közt nem egy téves — éppen a hazai viszonyoknak nem ösmeréséből fakadó — véleményt találunk. Így azt mondja a többek közt, hogy: „Sajátságos módon törvényhozásunk mindeideig nem látszott felismerni a tagosítás agrárpolitikai jelentőségét s annak csak adópolitikai szempontból tulajdonított fontosságot.” Hát ez nem áll. Éppen nagy, talán túlnagy jelentőséget tulajdonított neki gazdaságjavítási, tehát agrárpolitikai szempontból. És ez a könyv 1902-ben jelent meg, holott már 1901-ben a földművelésügyi és igazságügyi miniszterek is gyűjtötték az anyagot az új tagosítási törvényhez.

Az örökösödés kérdésének tárgyalásánál azt mondja szerző, hogy „hazánkban egyelőre nem beszélhetünk túlságos szétforgácsolódásról sem parcellázás, sem örökösödési osztály következtében.” Tévedés. Az ellenkezőjéről van meggyőződve minden közgazdasági politikuskunk. Az ellenkezőjét bizonyítja a birtokmegosztás statisztikája. A birtok megosztása nálunk sokkal egészségtelebbe, mint Németországban. Pedig már ott is nemesak beszélnek a törzsörökösödésről, de törvényeket is hoztak róla. Nálunk ennek óriási akadályai ipari fejletlenségünk.

A hitbizományi kérdésnél szerző annyira óvatosan írja körül álláspontját, hogy nem lehet megállapítani, a hitbizományok ellen, vagy mellett van-e. Persze a Beksics-féle áthelyezkedési teóriáról sem vehetett szerző tudomást külföldi tanulmányai közben. Mikor a „csücsölök szociál demokráciájáról” beszél, nem tudjuk milyen milyen szociál-demokrátiát ért alatta, de a tiszta és okos szabadelvűség esendül föl szavaiából akkor, mikor erőteljesen hangsúlyozza, hogy „a legújabbkori feudális irányu törekvé-

sekkel semminemű józan agrárpolitika nem érthet egyet.”

A mezőgazdasági termelésről szóló IV. könyvben nem elég szabatos a mezőgazdasági üzemek osztályozása. Nem érthetünk itt egyet szerzővel abban, hogy a feles gazdálkodás előnyös. Az okszerű gazdálkodás ellentéte az mindenkép, amire csak a kényszerűség szoríthatja rá a földbirtokost is, a felest is. Még kevésbé érthetünk egyet a haszonbérletről mondott végző következtetéséről, mely szerint „a birtokosok legjobban teszik, ha az önkezelésről lemondanak s birtokaikat bérbeadják olyanoknak, a kik a szükséges tőkével rendelkeznek; ahol egy tőkével rendelkező bérlőosztály nem létezik, ott az ilyen birtokok gazdaságilag hátramaradnak, csekély hozadékot hoznak s birtokosaik rendszerint tönkretutnak.” Nem értünk ezzel egyet, még ha ha alapjában józan — talán túljózan is — az érvelés. Mert bármiképp is legyen, a bérlő nem fog a jószág talajerejének főtartására törekedni, nem fog azzal az előrelátással, szeretettel gazdálkodni azon a földön, mint maga a tulajdonos. Szóval rablógazdálkodást fog üzni.

Hogy tulajdonosa kezén maradhasson a föld, azért van szükség a mezőgazdasági hitelügy újraszervezésére, amivel a könyv V. része foglalkozik, a magyar ezirányú mozgalmat — sajnos — figyelmen és bírálaton kívül hagyta; azért olyan fontos a mezőgazdasági szövetkezeti ügy, ami a VI. könyv tárgyát képezi és azért van szükség egy államnak egészséges, józan, méltányos agrárpolitikára.

Tévedései, föl-föltűnedező tájékoztatlan-sága mellett is komoly, becsületes munkát végzett a szerző. Az ő agrárpolitikájának alapvonalai még nem a magyar agrárpolitika alapvonalai; de az adatgyűjtés nehéz munkáját elvégezte és talán joggal várhatjuk tőle a magyar agrárpolitika alapvonalainak megrajzolását is. Ha már majd megint beleléte és bele-tanulta magát a magyar közgazdasági életbe.

Eber Ernő.

Magyar sörfőzők és komlótermelők lapja.

Mint már egyik régebbi számunkban jeleztük, fenti címen egy különleges új szaklap indult meg Budapesten a „vidéki sörfőzők egyeteme”-nek kiadásában a dr. Zerkovitz Imre s Nagy Dezső szerkesztésében, mely szaklap minden hó 1-én és 15-én fog megjelenni. Örömmel üdvözljük az új lapot, nemcsak mivel szerkesztői e két közgazdasági ágak régi hivatott s önzetlen munkásai, de különösen azért is, mert első hivatásának jelezte, hogy a magyar komló s árpa érdekében teljes erővel fog sikra szállani. Midőn érdekelt gazdáinknak az új lapot melegen ajánljuk, teszszük ezt azért, hogy valahára lesz olyan lap is, a mely *rendszeresen* fogja tájékoztatni komlótermelőinket a komló áralakulásairól s a komlópiac folytonos árhullámzásáról: mert ebben nagy hiányt érzett eddig a komlótermelő. A lap magyar és német nyelven jelenik meg s míg a tagok ingyen kapják, addig nem tagok évi 10 koronáért rendelhetik meg Budapesten VIII. ker. Rákóczy-tér 3. sz. alatt levő kiadóhivatalban.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések ezimá rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felítható. A hirdetési megrendelés minden számrá legkésőbb esütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Szemle.

Terméskilátások. Napról-napra fokozódó érdeklődéssel várja mindenki széles Magyarországon, hogy miképp fog kiesni az 1902. év termése. Bár a vegetáció az idén annyira hátra maradt, hogy még több hét választ el bennünket az aratás megkezdésétől, ma már mégis tisztábban látunk, kezünkben lévén a földművelésügyi miniszternek június 15-iki jelentése a vetések állásáról, amely már számszerűen is felbecsüli várható termésünket.

Ez a jelentés meg fogja nyugtatni az országot az iránt, hogy a tavalyinál sokkal jobb termést várhat. Természetesen még sok függ a most következő hetek időjárásától, a mely — adja isten — hogy mindenben megerősítse a ma nyilvánosságra jutó termésbecslés számait. Ezek a számok egy *jó középtermésnek* felelőnek meg, olyannak, a milyen Magyarországon az *utolsó öt évben nem volt*. A jelen termésbecslés ugyanis az utolsó évek eredményeivel összehasonlítva a következőképp mutat:

Becsülés a folyó évre	E r e d m é n y					
	1901-ben	1900-ban	1899-ben	1896-ban	1897-ben	
	m i l l i ó m é t e r m á s z á k b a n					
Buza	41	32.8	38.4	38.4	34.8	22.1
Rozs	12—23	10.4	10.2	19.0	10.9	8.6
Árpa	11—12	10.1	11.7	13.4	12.4	9.2
Zab	10—11	9.9	10.2	11.8	11.4	8.0

A mai termésbecslés beválta esetén és megfelelő áron az idej termés a magyar gazdáknak a buzánál 128 millió, rozsnál 33 millió, árpánál 18 millió, zabnál pedig 12 millió, vagyis összesen közel *200 millió korona bevételi többletet* jelent a múlt évi termés eredményéhez képest.

*

Sajnos, hogy az *erdélyi vármegyékben* a kilátások nem olyan *ésábitók*, mint az az ország más részeiben. Nemcsak Deés és környéke, a hol mintegy 20000 hold termést tönkretett az árvíz, hanem más vidékek is sokat szenvedtek a nagy esőzések következtében. Hozzánk több helyről beérkezett jelentések a terméskilátásokat, a következőkben vázolják:

Marosvásárhely vidékén a *gabonafélék* szépek, a sok eső azonban akadályozza a további fejlődésben, a *tengeri* vetések közül azok, melyek későbbiek szépek, úgyszintén a *kerti vetemények* habár kissé megkéstek, *gyümölcs* almán kívül alig lesz valami.

Szilágy-Cseh vidékén egy a gabonafélék, mint a hüvelyesek, kertivetemények és takarmánynövények gyengék, gyümölcs pedig egyáltalában nincs.

Nagy-Szebeni tudósítónk jelentése szerint a *buza*, *rozsa*, *árpa*, *szőlő* és *gyümölcs* meglehetősen jól áll, a *zab*, a *hüvelyesek*, *kertivetemények*, a *komló* és a *takarmánynövények* általában jó állapotban vannak.

Csik-Szereda vidékén sokkal kedvezőtlenebb a terméskilátás. Tudósítónk jelentéséből a vetések általános gyenge állapotára következtethetünk.

Medgyes vidékén a *gyümölcsösök* kivételével a *vetések*, *hüvelyesek* és *takarmánynövények* úgyszintén a *szőlő* kielégítő termést ígér.

Beszerce Naszodi tudósítónk az előbbihez hasonló jelentést küldött, megjegyezvén, hogy gyümölcsstermesre egyáltalán nincs kilátás.

Gyergyószentmiklósi tudósítónk jelentése szerint a kedvező időjárás folytán az eleinte gyengének mutatkozott őszi vetések sokat javultak, igen szépen fejlődik minden s ha valami elemi csapás nem éri a vidéket és az esőzés eláll, szép termést ígérnek. A takarmánynövények dúsán fejlődnek, bőtermésre lehet számítani, gyümölcsstermesre azonban még közepesre sem lehet kilátás.

*

Kétségtelen, hogy az utóbbi évek rossz termései az ország egész közgazdasági állapotára káros befolyással voltak és nagyban előmozdították az annyira káros *kivándorlást*. A képviselőház június 17-i ülésén komoly formában vetette föl ezt a kérdést *Barta Ödön* képviselő és a kérdés komolyságához méltó feleletet adott *Székely Kálmán* miniszterelnök, belügyminiszter. A kormány törvényjavaslatot készít a kivándorlásról s ennek a javaslatnak irányelveit a miniszterelnök a következőkben jelölte meg:

Téved, aki azt hiszi, hogy a sok kivándorló mind csak azért megy ki Amerikába, mert itthon keresetet nem kap. Az emberek kimennek, mert viszi őket a nagy kereset. *Hivatalos adatok alapján 100 millió koronára becsüli azt az összeget, amelyet a kivándorlottak*

évenként visszaküldenek. A kivándorlást megakasztani nem lehet.

Nem lehet megfosztani azt, aki jobban boldogulni és több keresetre akar szert tenni, ennek lehetőségétől; nem lehet senkit a nagyobb kerrsettől elűzni. De oda kell irányítani a dolgot, hogy a kivándorlás ne legyen *expatriálás*, hanem hogy legyen egyszerű kereset után nézés, mint ahogy ezelőtt ötven esztendővel, a harmadik vármegyébe is elment egyik másik munkát keresni, ma elmegy Amerikába, változván a viszonyok és fejlődven a közlekedési eszközök. Azonban a könnyelmű kivándorlást lehetőleg szűk korlátok közé kell szorítani; ez az első, másodsor a kivándorlást irányítani kell és közben kell tartani, szabályozni és harmadszor azt kell szem előtt tartani, hogy a kivándorlott magyar ember maradjon odakinn is, az országhoz, a nemzethez hű; a hazához való ragaszkodást, a nemzeti érületet ébren kell bennök tartani; a kivándorlást azzá kell tenni, hogy aki oda kiment az időleges tartózkodásra, ment legyen oda munkát keresni és visszajöjjön, amint a viszonyai megengedik vagy az ő java magával hozza. Ezeket szem előtt tartva, a következő elveket akarja a javaslatba lefektetni. A könnyelmű kivándorlást meg akarja gátolni, biztosítani akarja, hogy a kivándorlásnak munkakeresés legyen a jellege, a kivándorlók az első perctől fogva a kivándorlás tartama alatt, sőt letelepedésüknel is a magyar államnak védelmében és gyámolításában részesüljenek, a kivándorlottaknak a magyar államhoz való tartozandóságát és hazaszeretetét ébreszteni, a visszavándorlást lehetővé tenni: ezek az én céljaim.

Az az általános helyeslés, mely a Házban fölhangzott, mutatta meg, hogy a miniszterelnök a leghelyesebb nyomon jár.

*

Speciális székelyügy, a székely arányosítás ügye foglalkoztatta a t. Házat a június 19-i ülésen. Egy székely képviselő interpellációjára az igazságügyminiszter a következőket mondta:

„Legyen meggyőződve arról mindenki, hogy úgy én, mint az egész kormány a székelység érdekeit szintén szívünkön viseljük. A kérdés megoldása azonban nem oly egyszerű, mint azt a képviselő ur gondolja. Egy 31 év óta érvényben levő törvénnyel állunk szemben, melynek alapján jogok szereztek és jogos várakozások keltettek fel. A bajokat ismerem és azok azt hiszem, részben orvosolhatók is lesznek, sőt részben orvosolva is vannak már, ha tudniillik a kuria azt a döntést, melyet legutóbb hozott, állandóan követni fogja. Egy fő baj az, hogy az arányosítás után az erdőrészek összevásároltatnak s akor azután a törvények azon intézkedése, a mely szerint 100 holdnál többet tevő erdőrész a közösből kihalásztatik, alkalmaztatik s így ezen összevásárolt részek a közösből kihalásztatnak.

A kuria kimondotta, hogy ez a kihalás csak a arányosítás alkalmával lehetséges. Ha egyszer az arányosítás megtörtént, utólag a kihalás többé nincs megengedve. Ez nagyrészt elejét veszi azon bajoknak, melyeket a képviselő ur szives volt felsorolni, mert nem lesz többé lehetséges, hogy a közbirtokosság erdeje utólag magánbirtokba menjen át, mert azok is, a kik összevásárolják, kénytelenek közösségben maradni s magukat azon szigorú erdőrendészeti szabályoknak alávetni, melyek a közbirtokossági erdőkre fennállanak s így nem is fogják ezeket a részeket összevásárolni, mert azt a célt, melyet az összevásárlással el akarnak érni, nem fogják elérhetni.

A kuria újabbán más irányban is oly gyakorlatot folytat, mely a bajok egy részét orvosolja, nevezetesen az által, hogy a foglalás megítélésénél a bizonyítékok szabad mérlegelését alkalmazza s így elejét veszi annak, hogy régi foglalások alapján a közbirtokossági erdőben részesedjenek olyanok, kiknek tulajdonképpen részesedniök nem szabad, mert a

törvény értelmében foglalások nem szolgálhatnak a közösségbeli részesedés kulcsául, sőt a 32 évnél nem régebbiek a közösségbe beadandók.“

*

— **Komlótermesztési előadások és gyakorlatok Segesvárott.** A földmivélsügyi miniszter elrendelte Cséser Lajos kolozsvári komlótermelési vándor szaktanárnak, hogy július hó végén Segesvárott komlótermesztő gazdák, érdeklődő lelkészek, tanítók, gazdatisztek, községi tisztviselők stb. részére kisebb ingyenes tanfolyamot tartson három napon át. A tanfolyam úgy lesz szervezve, hogy délelőttönként elméleti előadások tartatnak a komlótermesztésből: főbb csoportokban, a komlóskert alapításáról, a komlótó egy évi műveléséről, a komlótermés szedése, szárítása, kezelése és értékesítéséről; délutánonként pedig a segesvári s közeli vidéki komlóstelepek, szárítók s más berendezések tekintetnek meg, illetve azokban gyakorlatok tartatnak. A 3-ik napon az egész napra terjedő tanulmányi kirándulás terveztetik Segesvártól Székely-Kereszturig, midőn is a segesvári határban, a fejéregyházi csatasíkon, a buni telepirtokon, a Héjjasfalván, Szent Erzsébeten és Székely-Kereszturon levő komlótelepítvények szemléltetnek meg. A tanfolyam a komlónövény fejlődéséhez képest július végén vagy augusztus első felében tartatik, de a résztvétel bejelentését július hó 8-ig kéri fentemlített szaktanár.

— **Gazdasági munkástanács** szervezését határozta el a földmivélsügyi miniszter. Ennek a tanácsnak az lesz a feladata, hogy a földmivélsügyi miniszternek gazdasági munkásügyi kérdésekben külön föl hívásra vagy kezdésből véleményt adjon, javaslatokat tegyen s a gazdasági munkásügyi intézmények és társadalmi kezdek támogatására közremunkáljon. A tanács elnöke a földmivélsügyi miniszter, alelnöke a földmivélsügyi államtitkár kiket a földmivélsügyi miniszteriumnak esetről esetre kijelölt tagja helyettesít. A tanácsnak a bel- és kereskedelemügyi miniszter egy-egy képviselőjén, továbbá a földmivélsügyi miniszter által kinevezett két tagon kívül huszonnyolc tagja van, akik közül tizenkettőt az Országos Gazdasági Munkás és Cselédsegítő Pénztár alapító tagjainak gyűlése választ, tizenkettőt pedig a gazdasági munkások sorából ugyanez intézmény helyi bizottságainak kiküldöttjei választanak. A tagok megbízatásának tartama három év. Az időközben megüresedett helyek azonnal betöltendők. A helyi bizottság küldöttjei, akik mindenkor gazdasági munkások, az elmúlásztott munkanapokra megfelelő kárpotlást kapnak. Ennek mértékét a földmivélsügyi miniszter állapítja meg. A tanács üléseire esetenként oly tisztviselőket és szakférfiakat is meghívhatnak, akik nem tagjai a tanácsnak. Ezek szavazati joggal nem bírnak. A tanács ügyrendjét a miniszter külön rendelettel fogja megállapítani.

— **Az állatorvosi főiskoláról.** A budapesti m. kir. állatorvosi főiskolán most fejezték be a tanévet, melyre ezuttal már kizárólag csak középiskolai érettségi bizonyítvány alapján vettek fel új hallgatókat. A beiratkozott hallgatók kielégítő száma és az év végén tartott előszigorlatok kedvező eredménye beigazolták a legutóbbi újraszervezés czélszerűségét és időszerűségét. A főiskolai hallgatókat tanulmányaikban hatásosan támogatják az állami ösztöndíjak, a minők a jövő tanév elején is nagyobb számban kerülnek kiosztásra. Egy-egy ösztöndíj rendszerint évi 600 korona, olyan hallgatók azonban, a kik jeles érettségi bizonyítvány alapján iratkoztak be és a főiskolán is jeles előmenetelt mutatnak fel, évi 800 korona ösztöndíjban részesülhetnek. A főiskolára első ízben beiratkozni szándékozóik ilyen ösztöndíjért f. é. július hó 15-én, vagy pedig f. é. szeptember hó elején a beiratkozással egyidejűleg folyamodhatnak a földmivélsügyi miniszterhez intézett és közvetlenül a főiskola rektori hivatalánál benyújtott kérvénnyel. A kérvényhez a gymnasiumi vagy reáliskolai érettségi

bizonyítvány másolatát és a vagyoni viszonyokat igazoló hivatalos bizonyítványt kell mellékelni.

— **Ophiobolus graminis.** A földmivélsügyi miniszterium utolsó hivatalos vetési kimutatásában jelezte, hogy újabbán egyes vidékeken a búzában mutatkozó gyökérgombás miatt sok panasz hallható. A csütörtöki reggeli lapok pedig riasztó híreket közöltek az Alföldről, nevezetesen hogy Hódmezővásárhely határában a buzavetéseket teljesen elpusztította a *törzsgomba* (ophiobolus graminis.) Ez esetben a gabonarozsda egyik válfajáról van nyilván szó. A rozsda tudvalevőleg nem más, mint egy, a rozsdagombák által a növényzeten előidézett betegség, amely onnét kapta a nevét, mert a gombák csomói vöröses barna, a vasrozsa színére emlékeztető foltockákat képeznek. A rozsda, ha nem nagy mértékben lepi el a gabonát, csak a szalmáját csufítja el, olyankor azonban, ha ez elődsi gombák elszaporodnak és ha fejlődésükre kedvező idő jár, mint a mostani, nagy kárt okoznak. A buza magja ilyenkor nem képes kifejlődni, összeszorul, összeaszik és a gazda csak ocsut arat. E káros paraziták ellen mindmáig sikeresen nem tudunk védekezni. Érthető tehát az az óriási izgalom, melyet ez a rémhír keltett. Ugy véljük, buzabetegségről van szó, a minek tanulmányozására az 1897-iki év óta Magyarországon európai hírű intézetünk van: a magyaróvári m. k. állami növényléttani és kórtani állomás. Mindenesetre elvárjuk, hogy a lehető legrövidebb idő alatt hivatalból közzéteszik a tudományos vizsgálat eredményét.

— **Vadászterületeknek megálapítása és bérbeadása.** A vízzel borított területek is alkotó részei lévén a vadászterületnek, ahhoz rendszerint hozzászámítandók. A külön vadászterülettelé nyilvánítást a főszolgabíróval kell kérni, ha azonban a terület már is haszonbérbe adatott, a haszonbéri szerződés lejártá előtt az illető területet a vadászat haszonbérletjéről elvenni nem lehet. A község csak a vadászati haszonbér megfelelő összegének kiszolgáltatására köteles, külön kártérítéssel azonban egyáltalán nem tartozik, mert a jogosult maga tartozott volna róla gondoskodni, hogy birtoka önálló vadászterülettelé nyilváníttassék.

— **Vásáráthelyezés.** Egerbegy községben a május hó 5-ére és december hó 3-ára eső országos vásárok ezentul állandóan április hó 14-én, illetve október hó 31-én tartatnak meg. Megengedte a belügyminiszter egyszersmind, hogy a jelzett napok előtti napon állatvásár tartassék.

— **Tüzoltó csendőrség.** Rendkívüli ügyes reformeszme merült fel az orsz. tűzoltószövetség körében. Előterjesztést tettek ugyanis a belügyminiszteriumhoz; hogy a csendőrképző tanfolyam rendes tantárgyai közé fölvetessék a tűzoltás tanítása is. A belügyminiszterium elfogadta a javaslatot s a csendőrfőparancsnokság a tűzoltószövetség elnökségével most tárgyal az új tantárgy bevezetése iránt. — A csendőrök tehát ezentul tűzoltók is lesznek.

— **Iparosaink a pozsonyi kiállításon.** Feltűnően csekély számban jelentkeztek eddig szőlészeti és pincészeti eszközöket, szerszámokat, anyagokat gyártó iparosaink a pozsonyi kiállításon. Ismeretes, hogy a szőlőtermelők számára szükséges ily nemű gépek és anyagok tulnyomó részben eddig külföldről származtak, miért is kis- és nagyiparosaink minden alkalmat ügyesen meg kellene ragadniok, hogy a magyar gazdaközönsséggel versenyképes készítményeket megismertessék. Jobb alkalom ennél, mint egy előreláthatólag óriási látogatottságnak örvendő országos kiállítás hazánk egyik legjelentékenyebb borvidékén nem is képzelhető és annak helyes kihasználása az illető iparosok egész jövőjére kihathat. A kiállítható készítmények száma légió, lehet az a szőlőkapától, karófurótól, ojtógéptől kezdve a szüretelő kosárig, kádtól és hordótól kezdve a dugaszoló és kupaksimitógépig mindenféle eszköz és gép; permetező, porozó, derítő, impregnáló stb. anyagok, karók,

Cickek
mindennemű nyomtatványhoz
szép és tisztá kivitelben
pontosan és olcsón
Készít: **Fischer János**
Független Képzőművészeti Műhely
Budapest
III. Kossuth-Lajos-utca 5. sz. em.
Videki megrendelések is pontosan
eszközöltetnek.

(780.)

1901. évi forgalom 26000 mmáza.
Felhívjuk a t. c. gazdaközönség
figyelmét

a budapesti gyapju-aukciókra,

melyek ideai első sorozata
folyó évi július hó 9-én
veszi kezdetét.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárve-
részi vállalat Budapest, Dunaparti teherpá-
lyaudvar“ címzett gyapjuküldemények a
M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdve-
ményben, valamint ingyen raktározásban
részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű fel-
világosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat (789.)

HELLER M. ÉS TÁRSA
BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

FISCHER PÉTER és Társa

cs. és kir. udvari szállítók

mű-, és kötszer-gyárosok
BUDAPESTEN.

Raktár és gyár: IV. Kossuth Lajos-utca 6.

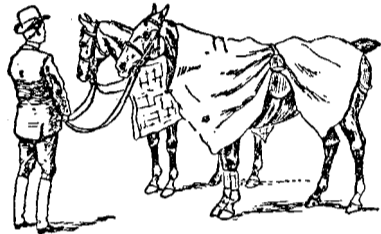
Ajánlják mindennemű állatorvosi mű-
és kötszerrel dúsan felszerelt raktárakat,
mely mindenféle újabb szerkezetű se-
bészi, szülész, bonczani, patkolástani és
más állatgyógyászati czélokra szükséges
eszközöket tartalmaz.

1902. évi árjegyzéket kívánatra küldünk.

Eszközök javítása és átalakítása
is elvállaltatik. (841.)

PÖSTYÉNI FLUID-GYÁR

Állatgyógyászati
készítményei:

Pöstyéni Thermal lófluid ára: egy üveg 2 kor. 80 fillér. 5
liter 25 kor. 10 liter 50 kor.

Pöstyéni Bliszter (folyékony) ára: egy üveg 4 kor.

Pöstyéni maró Bliszter ára: egy tégely 4 kor. (égetés szük-
ségtelen, a betegség ismétlődése kizárva).

Pöstyéni Embrocation ára: egy üveg 4 kor.

Pöstyéni maláta pogácsa (lepény) különlegesség, lovak és
szarvasmarha hurutos megbetegedéseinél, ára 3 kor.

Pöstyéni sebkenőcs, csövenként 2 kor.

Unicum legyek és egyéb rovarok ellen. Alkalmazandó lovak
és szarvasmarhánál, 1 liter ára 2 kor.

Amerikai állat táppor lovak, szarvasmarha, juhok és serté-
sek számára $\frac{1}{2}$ kiló 80 fillér, $\frac{1}{1}$ kiló 1 kor. 40 fillér,
5 kiló 5 kor. (50—100 kilóig külön ár).

Pöstyéni sertéspor (Boróka-liszt) emésztést szabályozó és
vértisztító készítmény: $\frac{1}{2}$ kiló 80 fillér, $\frac{1}{1}$ kiló 1 kor.
40 fillér, 5 kiló 5 kor. (80—100 kilóig külön árak).

Ragadós száj- és körömfájás elleni angol por $\frac{1}{2}$ kiló 2 kor.,
 $\frac{1}{1}$ kiló 4 korona.

Megrendelhetők: 5% engedménnyel egyleti tagoknak az
Allandó gépkiállításon Kolozsvártt, minden gyógyszertárban
és nagyobb drogueriakban, valamint:

Fluid-gyár Pöstyénföldő.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

(716.)

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
a párisi világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

Jroda: Budapest, V., Báthory-utca 4.

Syár: Budapest, V., Petneházy-utca 6/8.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!
Jehenezetek, tejgazdasági telepek, tejszövetke-
zetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 500 első díj!!!

Árjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk.

(546.)

HA télen át sok tojást,
több és jobb tejet,
diisznóinak gyors hizását
és erősödését,
növédekmarháinak szép

vonómarháinak kitartó erejét
óhajtja,
úgy mást ne tegyen, mint keverjen a takar-
mány közé Barthel-féle
takarmánymeszet.

Az ezzel járó csekély kiadást soh'se fogja meg-
bánni. Leírását is készséggel küldi

(805.)

Barthel Mihály és Tsa.
Bécs, X., Keplergasse 20.

Magyar levelezés!

Magyar Agrár- és Járadékbank r.-t.

Budapest, V., Erzsébet-tér 9. sz.

Sürgőnyezim:
„AGRÁRBANK.”

Alaptőke 24.000.000 korona.

Sürgőnyezim:
„AGRÁRBANK.”

Kölcsönök ad és hitelt nyújt földbirtokosok és mezőgazdák részére telekkönyvbekezelés vagy más más megfelelő biztosíték ellenében.

Átvész pénzbetéteket folyó- és cheque számlára.

Eszközöl bizományi üzleteket fedezet mellett úgy a budapesti, mint bármely külföldi tőzsdén.

Kölcsönök nyújt a-Phylloxera pusztította hegyi szőlők felújítására az 1896. évi V. t.-c. alapján. E kölcsönök a földmívelési és pénzügyi magyar miniszterektől kinevezett tagokból s a bank megbíztaiból alakult bizottság engedélyezi. A visszafizetés kezdődhetik a telepítés megkezdését követő 5-ik évben s a tartozás 15 évenkénti részletben törlesztendő. A kölcsönök felvétele, lebonyolítása és telekkönyvi biztosítása céljából kiállított minden irat, beadvány, okmány és nyugtatvány, valamint a kölcsönök telekkönyvi bejegyzése és törlése — az 1896. V. t.-c. 18 § értelmében — bélyeg és illetékmentes.

Az ezen kölcsönök alapján a bank által kibocsátott

4% Szőlőkötvények és azok szelvényei az 1896. évi V. t.-c. 16 §-a értelmében a tőkekamat- és járadékadó, valamint az általános jövedelmi pótdadó és szelvénybélyegilleték alól, úgy minden más blyegkötelezettség, illeték és adó alól mentesek, óvadékképesek és a községek, testületek, alapítványok, nyilvános felügyelet alatt álló intézetek, gyámoltak és gondnokoltak pénzeinek, ugyancsak a hitbizományi és letéti pénzeknek gyümölcsöző elhelyezésére szolgáló üzleti biztossító-kokra fordíthatók, továbbá a cs. és kir. hadsereg, a cs. és kir. osztrák Landwehr, valamint a m. kir. honvédség és m. kir.

csendőrségnél házassági óvadékkul felhasználhatók, az osztr.-magy. bank fő- és fióküzleténél pedig kézi zálogul elfogadtatnak.

A bank által alapszabályszerűen megszerzett követelések és értékek alapján kibocsátott.

4 1/2%-os járadékjegyek kamatszélvényeinek beváltása az 1875. évi XXII. t.-c. 6 §-a értelmében tőkekamat- és járadékadó levonása nélkül történik s a mennyiben a járadékjegyek és szelvények bélyegilleték alá nem esnek, azokat a bank közvetlenül a sajátjából fizeti. Visszafizetésre kerülő járadékjegyek a névérték 102%-val levonás nélkül váltóknak be. Ezen címletek a közigazgatás, valamint az igazságügyi igazgatás összes ágazataiban üzleti biztosítókul és bányapénzüll, és az osztr.-magy. bank fő- és fióküzleténél kézi zálogul elfogadtatnak.

A bank 4 1/2%-os záloglevelei febr. 1-én, máj. 1-én, aug. 1-én és nov. 1-én utólagosan esedékes negyedévi részletekben kamatoznak s kamatszélvényei az 1899. évi XXX. t.-c. értelmében most és a jövőben minden adólevonás nélkül váltóknak be. E záloglevelek — a melyek ötven éven belül sorolás utján teljes mértékben fizetettek vissza — ugyanezen törvényezik értelmében óvadékképesek és a községek, testületek, alapítványok, nyilvános felügyelet alatt álló intézetek, továbbá gyámoltak és gondnokoltak pénzeinek, ugyancsak a hitbizományi és letéti pénzeknek gyümölcsöző elhelyezésére, szolgáló üzleti biztossító-kokra fordíthatók, továbbá a cs. és kir. közös hadsereg, a cs. kir. osztrák Landwehr, valamint a m. kir. honvédség és m. kir. csendőrségnél házassági óvadékkul felhasználhatók, az osztrák magyar bank fő- és fióküzleténél pedig kézi zálogul elfogadtatnak.

(897.)

VALÓ-

di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugyancsak összes női övszerek) F. Berguand fils legbirnevebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

POLGÁR SÁNDOR-nál
BUDAPEST,

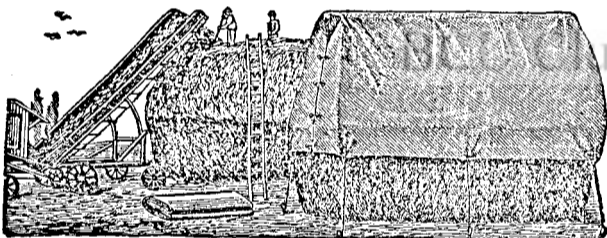
VII, Erzsébet-körút 50. sz.
Részletes képes árjegyzék ingyen.

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágott az „Erdélyi Gazda”-ból.
(792.)

B. Bak Lajos Ö. csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szállítója és az arany koronás kereszt birtokosa műbutor és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt. Alapította: 1869. (845.)

VIZMENTES PONYVÁK

KAZAL, MOZDONY és CSÉPLŐGÉPEKRE.

Elpusztíthatatlan minőségben
Repczeponyvák,
Vitorla-vászon
ponyvák,
Kocsi-ponyvák.
— Alapítatott 1880. —
Cs. kir. szab. vizmentes szövetygyár.
— 46 kiténtetés. —

ELSINGER M. J. és FIAI

Budapest,
V., Mária-Valéria-u. 10. szám.

Sürgőnyezim: „Elsinger Budapest, Thonet-udvar”

(Thonet-udvar.)

Vizmentes Ponyvák

elismert kitünő minőség — □ metr. 1 k, 70 fillér és följebb,

Zsákok

Tarpaulin- varrással és varrás nélkül 68 fillér és följebb.
Rovatka-
Kender-
Sátrak, esőköpenyek, öltönyök.
kendertömlő, tüzi és itató-vedrek.

Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. — Leggyorsabb kiszolgálás. — Minden város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és szíveskedjék határozottan Elsinger gyártmányt kérni. (880.)

Marcinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Ajánlja 20 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

férfi-szabó-üzletét.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövetyjodonságokat.

Ugy a helyi, mint a vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(810.)

Az állat-praeeparatumok teljesen molymentesek.

Állatok minden fajainak kitömésére vállalkozik.

Katona Mihály

nyilv. állatpraeparáló és tanszerkészítő
intézete

BUDAPEST, József-körút 13.

Emlősök és madarak természetűen a legújabb módszerrel (modellirozással) készítettnek: szebben, jobban, mint bármely hasonló intézetben.

Budapest 1900: állami érem.

Az állatok kitömése nagyság szerint kerül:

EMLŐSÖK:

MADARAK:

Egérnagyságú	0.80—1 frt	Pintynagyságú	0.80—1 frt
Menyét	2 „	Galambnagyságú	2 „
Nyest	5 „	Erdei bagoly	3 „
Róka	9 „	Nagy suhuly (Uhu)	6 „
Vaddisznófej	15—20 „	Sas (nagy)	12 „
Szarvasfej	35—40 „	Keselyű	12 „
Síketfajdkakas dürgő helyzetben ágon, faldiszul	10 „	Nyir	„
Nyir	„	erdő részlet	7 „
utánzó átvány	„		5 „
Síketfajd fej és fark faragott tablettán	„		4 „

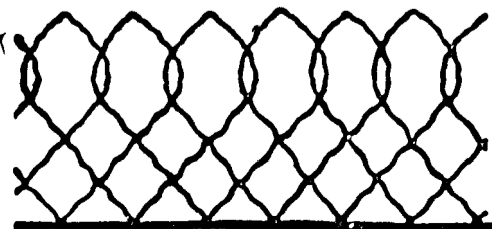
Az intézetben készülnek mindenféle vadászati tropheák, kisebb nagyobb biológiai csoportok, függő vadak, emlős fejek; művészileg faragott tablettákon, mint szobadiszek, madarak, mint faldiszek, emlősbőrök tepicheknek természetűen utánzótt fejekkel. **Óz, szarvas, agancsok** mondírozása tablattákra, levetett agancsok koponyautáratokra helyezése és minden egyéb praeparatori munkák művészi és gondos kivitele jutányosan számítatik.

Az intézet kitömési célra frissen lőtt ritkább állatokat minden időben vásárol: sas-fajokat, fajdkakasokat, uhu és tuzokat. Medvét és medve-bocot, hiuzt, vadmacskát, vidrát és farkast. E fajok élve is szállíthatók, a legmagasabb árákkal lesznek fizetve. (886.)

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövety-fonát és szita-áru gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.
Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági-

magyar és csekmára adiakok rostelyzatot, atnanyo rosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövety, szelelő és löherrosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és csinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különféle mintákban, fakerethe foglalt rosták és sziták, ruganyos ügybetétek (mátráz), sodrony-láb-törlők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. (839.)

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Deák-Ferencz-utca 13. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségén felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetései:

Állást keresők:

1. Okleveles gazdatiszt 12 évi gyakorlati működéssel, aki a gazdasági üzem minden ágában, különösen pedig az állattenyésztésben kiválóan jártas, megfelelő kezelőtisztai állást keres.

2. 36 éves nőtlen, jelenleg 1000 holdas gazdaságot önállóan kezelő, az algyógyi földmives iskolát jeles sikerrel végzett gazdatiszt, akinek 6 évi gyakorlata van és a gazdaság minden ágában jártas, nősülési okból f. évi augusztus 1-ére megfelelő állást keres.

3. 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, alkalmas kezelőtisztai állást keres december 1-ére. Szükség esetén mindjárt betöltheti az állást.

4. Okleveles gazdatiszt, több évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, huzamosabb idő óta önálló kezelő, gazdatiszti állást keres.

5. Nagyobb gazdaságban több éven át, mint önálló kezelő működött, okleveles gazdatiszt, önálló kezelőtisztai állást keres.

6. Vincellér iskolát végzett és több évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, megfelelő állást keres.

7. Állást keres több évi gyakorlattal bíró, 30 éves, református vallású nőtlen gazdatiszt, ki jelenleg is egy nagyobb uradalomban van, mint gazd. ispán alkalmazva. Állását önállósítás szempontjából hagyja oda. Jó bizonyítványokkal rendelkezik.

A fősorolt álláskeresőket illető megkeresésekre készségesen ad — előzetesen megszerzett tudakozódások alapján — felvilágosítást, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatala (Kolozsvár, Deák-Ferencz-utca 11.)

Alkalmazást keresők

Kovácsnak ajánljuk teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Címe 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Ispáni, magtárkezelői vagy nagyobb tehenészetben felügyelői állást keres, sárvári tejgazdasági szakiskolát végzett hat és fél-évi gyakorlattal bíró, strapához szokott, szerény igényű 34 éves, keresztényegyen, olyan gazdaságban, hol tanulmányok helyett inkább szorgalmat és jó magaviseletet kívánnak. Címe: Balló János Czece Fejérmegye. (905.)

Különlélek.

Schember C. és Fiai cs. és kir. udvari

hidmérleg és gépgyár BUDAPEST,

Andrássy-út: 15.

Ajánlják általánosan ismert, szabadalmazott hid- és marhamérlegeiket, valamint gazdasági és ipari czélokra szolgáló tizedes és százados raktári mérlegeiket.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. (902)

Simonfi István mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, Kultorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségcsatolás bérmentve küldetik. (464.)

Gőz- és cséplőgép-tulajdonosoknak

a u. m. magy. királyi kereskedelmiügyi miniszter 1890. évi 671. számú rendelete alapján szükséges, teljesen felszerelt

mentőszekrényeket

szállítok.

Kis mentőszekrényt 13 koronáért,

Nagy mentőszekrényt 22 koronáért.

Az összeg előre beklódes, vagy utánvétele mellett pontmentesen.

Szentmihályi Gyula

gyógyszerész

Balaton-Bogláron.

893.

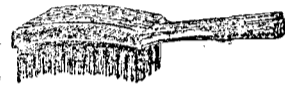
Hantz Sándor könyvkötő.

Ezelőtt Hantz György társa Kolozsvárt, — Jókai-utca 2. szám. —

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmuló izléssel tartósan és olcsó árért készítik. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (535)

A címre kérem vigyázni.

Gyümölcsfa keféket, valamint egyéb kefe és seprőárút

gyazdasági, ipari és háztartási czélra ajánl:

Wiszoky és Társa kefeáru gyára

Budapest, VI. Király-utca 66. sz. Árjegyzékkel kívánatra szolgálunk.

A gyakorlatban legjobban bevált benzinmotorok és lokomobilok (a viláhirű BAECHTOLD és Tsa svájci (Steckborn-i) gyárából) kaphatók: Molnár és Pintér technikai oégnél BUDAPESTEN, Lipót-körut 7/a.

Ismerőseinket és rendes vevőinket felkérjük ezen motoroknak működésben való megtekintésére. Érdeklődőknek további felvilágosítással szívesen és azonnal szolgálunk.

Versenyképes áraink szereléssel együtt, vevő állomására szállítva a következők, pl.:

Fekvő motor 10 HP. 5600 korona.

" " 20 HP. 7200 "

" " 40 HP. 11250 "

Lokomobil 3 HP. 3500 "

" " 4 HP. 4200 "

" " 6 HP. 5000 "

Ajánlja magát a cég a t. gazdaközönségnek minden a gazdaságban előforduló szükséglet fedezésére szolgáló anyagot, u. m.:

gépola, égőola, kocsikenőcs, gabnászák, kazaltakaró, repecs és cséplőponyvák, gép és eke alkatrészek, gépszijak stb.

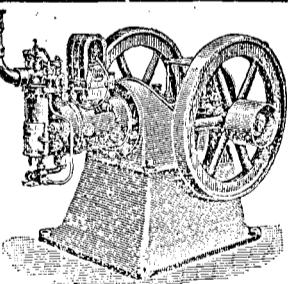
legolcsóbb árak, pontos és szolid kiszolgálás mellett szállítani. (864)

(543.)

(495.)

Sz. 174—1902.

Haszonbéri hirdetmény.

Az erd. róm. kath. státus tanulmányi alapjának k.-monostori uradalmához tartozó Kolozsmegyében Kajántó és Diós községek határában lévő

1500 holdnyi

mezőgazdasági birtok, a hozzá tartozó lak- és gazdasági épületekkel együtt, írásbeli zárt ajánlatok elfogadása mellett, folyó évi június hó 25-én (szerdán) d. e. 11 órakor Kolozsvárt, monostori-út 132. sz. alatt, az uradalmi irodában megtartandó nyilvános szóbeli versenytárgyalás útján haszonbérbe adatik.

Az évi haszonbér összege eddig 10.000 korona volt.

Az írásban teendő ajánlatok a szóbeli tárgyalás megkezdése előtt, 2000 korona bántpénz csatolása mellett nyújtandók be. Az ajánlatba a megígért évi haszonbér összeg számmal és betűvel is kiirandó, valamint az is hogy ajánlattevő a versenytárgyalási és haszonbéri feltételeket ismeri és magára nézve kötelezőknek elfogadja.

A versenytárgyalási és haszonbéri feltételeket az uradalom irodájában Kolozsvárt, monostori-út 132. sz. alatt lehet megtekinteni és lemásolni. Ajánlattevők kötelesek e feltételeket aláírni.

Kelt Kolozsvárt, 1902. május hó 28-án.

(901.)

Az uradalmi intéző gondnokság.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

836

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával 400.000— K
Alapítványok 1268.080— "
Tartalékok 111 053.60 "
Összesen 1.779.133.60 K.

Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módzatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványval és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

Beocsini Cémentgyári Unió

Redlich, Ohrenstein és Spitzer.

Az 1896. évi ezredéves orsz. kiállítás egyedüli díszoklevél cémentgyártásért és számos más kiállításon első díjak.

Gyárak:
BEOCSINBAN
Szerémszög
Pétervárad mellett.

Iroda:
BUDAPEST,
V. kerület
Alkotmány-utca 10.

Évi gyártási képesség:

800.000 mm. román cément, 600.000 mm. portland cément.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezéseknél kitűnő sikerrel kiprobált gyártmányait, akármely vasuti vagy hajóállomásra szállítva:

Gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és mesterséges portland-cémentet, valamint homlokzat-diszítésnek és öntvényeknek nagyon alkalmas cémentet, szép és egyenletes színben.

JÓTÁLLÁS:

A normaliaknál 30%-kal nagyobb húzási és nyomási szilárdságért.

EGYENLŐ SÚLYU ZSÁKOK ÉS HORDÓK.

(892.)

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

(763.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve.

Kovácsolt és öntött vascsövek

gáz-, víz- és gőz-vezetékhez,

kutacsövek, kazán és locomobil-forrcsövek, gőzfűtési és karimás csövek, mindennemű furócsövek, réz, öntöttvas és zománczott árúk, felszerelések gáz, víz s gőzvezetékhez, szerszámok, vörösrézlemezek és árúk

legolcsóbb árakon beszerezhetők

HASENÖRL EDÉ-nél BUDAPEST, VI., Teréz-körút 34.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

Simmenthali üszők

megvételre keresteknek (12—15 db)

Levélbeli ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek. (1005.)

Kitüntetve több ezüst, bronzéremmel és oklevéllel.

— Alapított 1885. — — Alapított 1885. —

Muntyán Béla

és utóda

Berényi Zs.

polgári és katona szabó

Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 10.

(Minorita templom-épület.)

Ajánlja a helyi és vidéki nagyérdemű közönség szives figyelmébe **szabó-üzletét**, raktáron tartok kitűnő minőségű bel- és külföldi szöveteiket.

Megrendeléseket elfogadok és a legújabb divat szerint készítek polgári, ugyintén katonai és hivatalnoki egyenruhákat. (896.)

Készletben tartok katonai egyenruha kellékeket.

Magyar és diszmagyar ruhákat a legeredetibben készítek.

Főelvem a szolid és pontos kiszolgálás.

További becses pártfogásukat kérve, tisztelettel

Muntyán Béla és utóda **BERÉNYI ZS.**

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

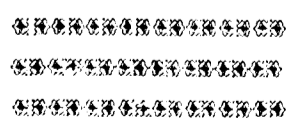
BUDAPEST. Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

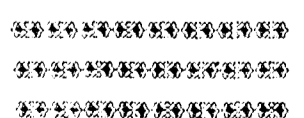
4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű **GÖZCSÉPLŐ-KÉSZLETEIT,**
14, 16 és 20 lóerejű **COMPOUND-LOCOMOBILJAIT,** és végre

876.

„Millennium” legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült **S A C K**-rendszerű aczélöntésű ekefővel ellátott **E K É I T** és egyéb mezőgazdasági eszközeit.
Erdélyrészi képviselő: **WESSEL LEÓ KOLOZSVÁR,** New-York szálloda.

A magyar kir. államvasutak gépgyárának locomobil csaplógép és „MILLENNIUM” aratógép gyártmányai a párisi nemzetközi kiállításon a legnagyobb kitüntetést, a GRAND PRIX-t nyerték